

Veto

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 27, MAANDAG 29 APRIL 1991

Kringverkiezingen krijgen een startje Het verhaal van een carrière-maker

Voor sommigen zijn de kringverkiezingen nog niet afgelopen als de campagne-week al voorbij is. Wat begon als een serieuze lolploeg in VTK, is nu lichtjes uit de hand gelopen. Sponsors werden beetgenomen en de krant De Standaard voelt er niet veel meer voor om in de toekomst nog grootscheepse studentenmanifestaties te ondersteunen. Zelfs de dekaan wil zich nu met de zaak inlaten. Wat zich vorige week in VTK heeft afgespeeld, zal velen doen nadenken over de manier waarop studenten met geld omspringen.

Voor de opvolging van het huidige presidium waren er bij VTK drie ernstige ploegen kandidaat: Danie Dawel, Warempel en zogezegd ook Ten to go. Verder waren er nog drie lolploegen: DOM, Doozon&CO en Funda. De verkiezingen bij VTK verlopen echter enigszins anders dan bij de doornste kring. Bij de stemming worden de lolploegen gescheiden gehouden van de serieuze ploegen. Voor de serieuze ploegen gaan er vaak maandenlange voorbereidingen vooraf aan de verkiezingsstrijd, zeker als men af te rekenen krijgt met een stevige concurrentie.

Aanvankelijk had Ploeg Ten to go het plan opgevat om ernstig mee te dingen in de verkiezingen. Vanaf eind januari begon preskandidaat Jan De Groof leden te werven voor zijn ploeg. Al vlug konstateerde de kern van Ten to go dat ze niet zouden kunnen winnen. Blijkbaar was het toen (in februari) al te laat om nog een flitsende campagne te organiseren en een waardige concurrentie op poten te zetten. Toch besloten ze ernaar door te gaan. Alhoewel ze zichzelf vanaf dan beschouwden als een soort lolploeg,

wilden ze de tegenstanders laten zien wat ze waard waren. Bovendien waren ze toen al volop bezig met de sponsoring van hun onderneming.

Verpakking

Het financiële en commerciële brein achter Ten to go is de vice-preses van de ploeg, Philippe Hespel. In een gesprek met Veto noemt hij zich 'de drijvende motor achter drie ploegen': voor ploeg Warempel, de uiteindelijke winnaar, contacteerde hij de krant Het Laatste Nieuws, en voor Danie Dawel en zijn eigen ploeg wist hij De Standaard te overhalen om een ekstra-editie uit te brengen. Deze editie werd maandag, twee weken geleden, bij het begin van de verkiezingscampagne, toegezonden aan alle studenten Toegepaste Wetenschappen (ongeveer 2300) en aan ongeveer 4500 leden van de Vereniging van Ingenieurs uit Leuven (VIL). Ze zat verpakt in plastic samen met de gewone maandageditie van De Standaard. De bijlage van Danie Dawel telde 12 bladzijden, die van Ten to go 8. Dezelfde dag kregen de studenten ook de Jobwijzer in hun bus.

Vanaf het moment dat ze gekontakteerd werd door Hespel had De Standaard graag alle serieuze ploegen onder haar dak gehad, waarschijnlijk omdat ze zeker de winnende ploeg wilde steunen. Ironisch genoeg heeft nu Warempel (van de Jobwijzer) gewonnen. Van lolploegen wilde de krant liever niet weten. Met ploeg Danie Dawel was er geen probleem. Maar om Ten to go in De Standaard te krijgen moest Hespel dus doen alsof het om een serieuze ploeg ging. Daarvoor werden bloedernstige teksten geschreven over de werking en de structuur van VTK, en over de vernieuwende plannen van de ploeg. Tegelijk bood dit hen de kans om hun gal te spuwen over wat er volgens hen

vervolg op p.3 ▶

Vandaag stellen wij u onze verkiezingslag voor. Dure campagnes, gedurfde programma's en nogal wat bekechten, het begon allemaal in februari, toen de eerste kandidaten zich bekend maakten. Eerst was er Peter 'Havik' Kampus, een taai kerel. Meer sex and violence was zijn devies, geen gezeur. Frontcovering van de kickboks tussen 'den baas' en 'den brok spieren', hot news uit het nachtleven en vooral het pikantste uit de kringbladen.

Uit Gent kwam daarna Dries Burgerman. Er was daar een groot feest in voorbereiding waarmee naar het schein onze unief nogal wat te maken had. Volgens den burger konden we met zijn ervaring in de public relations die zaak ferm uitmelken en er zelfs een positieve balans aan overhouden. Onder zijn management zouden we op wit papier kunnen verschijnen, en onze redakteurs betalen. We zouden zelfs bijna niks meer moeten schrijven.

Intriest werden we van hem, maar hij was peanuts in vergelijking met de kandidaat die ons via de headhunters van den baas bereikte. Kurt: dynamisch profiel, perfect viertalig, met een voorkeur voor het Vlaams, stimulerende persoonlijkheid, contactuele vaardigheden, kennis van informatika en tekstverwerking, ervaring in de 'authority-minded publications' (religieuze sfeer), een aanpakker,

Leidinggevende persoonlijkheid, inzicht in rational behaviour, eerzucht, morele kracht, honderd procent loyaal, zelfzeker, in het bezit van een wagen, energie, 'Master in Thomistic Philosophy'. Laat die jongen aan ons voorbijgaan. Geen van de drie kandidaten konden ons overtuigen. Daarom houden we het deze week toch liever bij de kringverkiezingen. En omdat wij het zijn, tasten we nog even in uw beurs. Als uw studie u ook lief is, lezen we even die katern in 't midden.

Dan had je de verkiezingscampagne van de Klotten en de Historianen moeten zien. (Foto Wim Peeters)

Schatten op zolder Toen Coens pleitte voor een studieloon...

De jongste voorstellen van Daniël Coens aan de Vlaamse Eksekutieve inzake studiebeurzen komen neer op een hervorming van het studiebeurzenstelsel in de richting van meer selectiviteit. De redenering daarachter is er één van "gedaan met sinterklaas spelen, we geven onze kado's enkel aan wie er echt recht op heeft". Sinds het krisidenken in de jaren tachtig kijkt vandaag niemand nog op van zo'n redenering, en vindt iedereen dat een logische beslissing. Dat is niet altijd het geval geweest. Een duik in de archivalia van Sociale Raad leert ons dat ondermeer Daniël Coens op het einde van de jaren zeventig heeft gepleit voor de invoering van een studieloon. De zoveelste bocht van een beleidsdrager?

Op 17 november en 4 december 1978 vonden in Leuven de 'Studiedagen over het systeem der studietoelagen voor het Hoger Onderwijs' plaats, georganiseerd door de dienst Studentenvoorzieningen van de KU Leuven. De tekst die wij ter beschikking hebben, is de bundel die aan de deelnemers werd gepresenteerd als "Ontwerp-verslag, ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemers van de studiedagen". Dat dit ontwerp later inderdaad de zegen heeft gekregen van het plenum, leert ons het verslag van de Raad voor Studentenvoorzieningen van 26 januari 1979: "De Raad neemt kennis van het verslag van twee studiedagen van de sociale diensten van de verschillende universiteiten betreffende het huidige stelsel van studietoelagen en een mogelijk alternatief" (p.2). Het beknopte overzicht dat hier gegeven wordt, stemt volledig overeen met ons ontwerp-verslag.

Burokratisering

De lijst van deelnemers aan die studiedagen mag gezien worden. Voor de onderwijscommissie van de Vlaamse cultuurraad zetelden er - voor een gedeelte 'verontschuldigd' - volkvertegenwoordiger Willy Kuijpers (Volksunie), Georges Monard (CVP - eerst kabinetschef, momenteel directeur-generaal van het ministerie van onderwijs), CVP-volkvertegenwoordigers Frank Swaelen (later minister, CVP-voorzitter

en nu senaatsvoorzitter), Daniël Coens uit Sijsele (bij leven en welzijn minister van Onderwijs), Wivina Demeester-De Meyer (ooit kandidaat CVP-voorzitter, nu staatssecretaris Financiën), CVP-senator prof. Herman Deleecq (directeur Centrum voor Sociaal Beleid van de UIA) en PVV-volkvertegenwoordiger Georges Sprockels. Andere bekende namen zijn Bea Cantillon (wetenschappelijk medewerkster van Deleecq), Rik Nouwen (toen Nationale Conferentie der Ouderverenigingen, nu ACV) Ward Bosmans (ooit CVP, ooit Sevi, nu steeds redakteur 'De Nieuwe Maand') en Frans Devenyns (Sociale Dienst KU Leuven).

De voorstellen uit 1979 vielen uiteen in twee delen. Eén ervan - op dit moment minder relevant - is een bikkelharde kritiek op de toen vigerende wetgeving inzake studiebeurzen: "De wet (...) zou als een bijzonder naïeve wet kunnen bestempeld worden. (...) De wet blijft zelfs zo algemeen en zo vaag, dat bij KB zo wat eender wat kan gebeuren. De uitvoeringsbesluiten kunnen aan eender welke politiek gestalte geven. Het is zelfs mogelijk bij KB de grondbedoeling van de wet te ondergraven. (...) Een nog grovere burokratisering van een sociale dienstverlening is moeilijk denkbaar." (p.6) Enzovoort.

In een ander deel, dat ook vandaag bijzonder actueel blijft, discussieren de leden van de werkgroep over een fundamentele hervorming. Het komt vandaag niet weinig verbazingwekkend

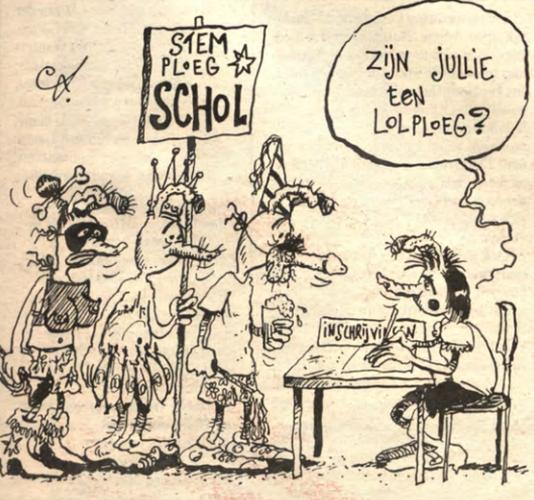
over om de hoge vergadering te horen pleiten "Als einddoel wordt het 'studieloon' voorgegesteld". Waarna duidelijk wordt geëxpliciteerd: "Zonder absoluut aan deze naam te houden, wordt daarmee bedoeld dat iedere student van het hoger onderwijs, om het even welke de financiële situatie van zijn ouders is (dus ook de 'rijkere' studenten, wp), een toelage ontvangt van de overheid die hem toelaat zijn studies te betalen en zelfstandig te leven." (p.3)

Onder impuls van de eveneens aanwezige studentenfractie en de vertegenwoordiger van het ABVV, zoekt de denkgroep ook naar een maatschappelijk kader voor een studieloon. Men komt tot de bevinding "Een dergelijke hervorming kadert echter noodzakelijk in een ruimere maatschappelijke hervorming. Zo moet gratis studeren gekoppeld kunnen worden aan een grotere loon gelijkheid. De verantwoording van het hogere salaris als compensatie van de investering in de studies valt immers weg." De denkgroep spreekt zich ook uit over de waarde van de universitaire studies als zodanig: "Hoger onderwijs zou dus niet langer mogen gezien worden als een individuele investering met het doel er in het beroepsleven hoger individueel nut uit te halen, maar als een gemeenschapsinvestering met de ontwikkeling van de gemeenschap als doel."

Taktiek

Dergelijke stellingnames komen vandaag als hoogst ongewoon over. Niet alleen wordt vandaag de dag studeren steeds meer aangeprezen als dé investering bij uitstek voor jongeren en hebben beleidsdragers van deze universiteit de mond vol van human capital en de brain-drain (elders zijn er immers meer kansen en is er meer geld); ook het principe van bijvoorbeeld een grotere loon gelijkheid wordt nog slechts door

vervolg op p.8 ▶

VTK-verkiezingen 1991

Het ballonnetje ging niet op

Terwijl het VRG en Ekonomika vier dagen van actieve campagne toelaten, heeft VTK, de kring van Toegepaste Wetenschappen, er zomaar even zes nodig om de stem van zijn studenten af te smeken. Zes dagen van uitzichtloze bestoking met tientallen gratis vaten, ontbijten, optredens, volksspelen en alle denkbare vormen van natursponsoring. Hiervoor waren dit jaar vooral twee ploegen verantwoordelijk. De ballonnetjesploeg **Danie Dawel** rond kandidaat-preses Danny Lein en de uiteindelijke winnaars **Warempel**, met als frontman Wim Michiels.

Waar bij Ekonomika de budgetten fel waren geslonken, greep bij VTK, te oordelen naar de spektakulaire stunts, juist het omgekeerde plaats. Een stunt met 12.000 ballonnen waarbij men een prof probeerde op te heffen, een reuze doolhof met 20.000 bierbakken, een voetbalmatch BRT-VTM, en meer van dat fraais werden nodig geacht om de burgie het juiste beeldje te laten kleuren. Maar andermaal bleek de grootte van het budget niet de doorslaggevende faktor te zijn.

Far West

Acht dagen lang stond vóór Alma 3 een klein motortje te draaien. Het moest de promotieballon voor ploeg **Danie Dawel** opgeblazen houden. Deze ballon en het overvloedig gebruik van spaandoken en affiches herschepen tijdens de kiesweek de omgeving van het Arenbergkasteel in een zichtbaar strijdtonel. In vergelijking met de kringverkiezingen in Leuven zelf, waar men natuurlijk moeilijk het stadhuis kan bepakken of een ballon op het Fochplein zetten, is er in Heverlee geen ontkomen aan. Je wordt als het ware begeleid naar het stemhokje. Ondanks de overvloedige aandacht voor het hele gebeuren daagden slechts een 1200-tal stemmers op.

Ploeg **Warempel** won overtuigend met 58,6% van de stemmen tegen 39,7% voor **Danie Dawel**. Bij de loplougen haalde **DOM** de zege binnen. **Warempel** dankt zijn winst grotendeels aan de kandidatuursjaren. In eerste kan behaalden ze meer dan het dubbele van **Danie Dawel** en ook in tweede kan worden ze afgetekend. Dit was merkwaardig genoeg reeds voorspeld door **Danie Dawel** op het roumoerige kiesdebat. Zij verwerpen **Warempel** hun ploeg vol te stouwen met tweede kanners, zuiver om de overwinning daar veilig te stellen, terwijl deze weinig bijbrengen in een ploeg wegens hun gebrek aan ervaring. **Warempel** replikeerde dat het aantal tweede kanners in hun ploeg logisch in verhouding staat tot hun aantal in de gehele TW-populatie.

Vaten

De campagne begon maandag met het rondsturen van een extra-editie van 'De Standaard' van **Danie Dawel** en ploeg **Ten To Go** - een semi-lolploeg die zijn sponsoren aardig in de luren legde door zich voor te doen als serieuze ploeg - en een editie van 'Jobvrijer' voor **Warempel**. Er werd duidelijk hard gewerkt aan deze krantjes, zowel aan de lay-out als aan de teksten. Programmapunten waarnaar zoals gewoontelijk veel aandacht uitging, zijn de industriedagen en de reisweek voor de laatstejaars, het galabal, kringbar de 'Harlekijn' en de jaarwerking.

De reisweek, die overigens weinig in vraag wordt gesteld, vormt steeds een van de hoofdbekers voor de opkomende ploegen. De reisweek slokt namelijk een groot deel van het budget op van VTK en dit geld komt grotendeels van de industriedagen. Een serieuze ploeg moet dan ook al op voorhand de nodige bedrijven weten te strikken, wat grotendeels de lange voorbereidingen en de ingewikkeldheid van de verkiezingen verklaart. Zo werd het voorstel van **Danie Dawel** om naar Japan te gaan door **Warempel** afgedaan als te duur (de vliegtickets vormen de grootste onkosten) en daarom niet haalbaar. Volgend

jaar gaan de laatstejaars waarschijnlijk naar China want dat was de keuze van **Warempel**.

Een tweede discussiepunt betrof het negatief budget van het huidige presidium. Iedereen is het er blijkbaar over eens dat dit jaar, met **Casio** als preses, niet echt een hoogstandje van organisatie is geweest. Het negatief saldo is echter grotendeels het gevolg van het heersende zalenprobleem, waardoor zowel het galabal als de grote fuiven op serieuze financiële katers zijn uitgedraaid.

Verder kwamen nog enkele originele voorstellen uit de bus, zoals het idee om het wekelijkse infoblaadje 'Het Bakske' op kringlooppapier te drukken en de aanstelling van een JOK (jaarverantwoordelijke voor de optimalisatie van de cursusverdeling). Voor het overige wilden beide ploegen verder bouwen op de bestaande structuren: de kursdienst, het systeem met de jaarverantwoordelijken en de grote assistentie bij de Sportraadklassiekers hebben hun deeglijkheid sinds lang bewezen.

Horloge

Het hoogtepunt van deze verkiezingen was zeker de originele stunt opgezet door **Danie Dawel**. Er werd geprobeerd een prof de lucht in te krijgen door meer dan 10.000 ballonnen te laten opstijgen onder een groot tent. Deze ballonnen werden voor vijf frank verkocht, zodat men op het einde 70.000 frank bijeen kreeg, die aan de actie 'Kom op tegen kanker' werden geschonken. Het ganse opzet, dat ook werd gagedeslagen door een filmploeg van de BRT, resulteerde in een spectaculair schouwspel waarop heel wat mensen afkwamen.

Spijtig genoeg werden prof en ballonkonstruktie door de hevige wind enkel zijwaarts geblazen en werd Leuven zodoende niet verlost van een van zijn professoren. Een andere geslaagde stunt waren de 20.000 bierbakken, geplaatst in de vorm van een volgens enkele probeerders echt moeilijk doolhof. Heel wat minder groots maar daarom niet minder amusant waren het eendjes vangen in de Voer, de volksspelen en de voetbalmatch tussen de BRT en VTM - Jaak Pijpen heeft naar verluidt een uitstekend shot.

Tussen al deze acties door deden de verschillende loplougen hun uiterste best om grappig te zijn. Vooral ploeg **DOM** en ploeg **Doorzon&Co** liepen hierbij in de kijker. Ploeg **DOM** nam in het begin van de week verschillende straatinterviews af met iedereen die voorbij hun mikrofoon durfde te stappen en zond deze later op de week te et. In ploeg **Doorzon&Co**, naar de gelijknamige Hollandse pikante stripreeks, hield het bij het houden van een tema-avond (als je de strips leest weet je waarover) en enkele standjes, drankstandjes weliswaar.

Ploeg **Funda** wilde grappig doen over het muslim-Funda-mentalisme maar geraakte niet verder dan enkele kneuterige woordspelingen. **Thunder** en **Rodania** lieten niet echt van zich horen. Tegen het einde van de week en zeker tijdens de laatste maandag werd het gedrum rond de drankstandjes beduidend minder en leek de verandering te zijn ingetreden. Als je hierbij nog bedenkt dat niet de ploeg met de grootste campagne won, rijst de vraag hoe ver men moet gaan met sponsoring. Maar daarvan zal Paul Jambers ons misschien wel op de hoogte houden.

Huib Huysse

STUDENTEN!
Zit niet zelf te experimenteren met die PC: je tijd is te kostbaar!

Wij typen immers snel, goedkoop en vooral vakkundig je thesis, paper, seminariewerk, ... en gaan geen uitdaging uit de weg: breng ons gerust alle vreemde talen en tekens, symbolen, formules, tabellen...

't Is ook vlakbij: tegenover ALMA II.

UNIVER cv

Edward Van Evenstraat 3
3000 LEUVEN
☎ 016/23.86.43

AGENDA EN AD VALVAS

Als je in deze laatste weken van het academiejaar nog wat organiseert, hoer we dat graag van je. Bericht voor de kalender: vóór vrijdagavond.

(advertentie)

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Talent

"Misschien wordt het stilaan tijd voor een lichte kruisbestuiving met nieuw zand, vervaardigd buiten de grenzen van Germania-land", schrijft Stef Glassée in Veto nr.26 dd 22 april '91, in verband met de Literaire Wedstrijd Germania, die bij pure inkeer moet.

Zonder een oordeel over Germania's wedstrijd te vellen, wil ik alle schrijvers (in spe) het volgende mededelen. In Leuven schrijft de Universitaire Werkgroep Literatuur en Media (UWLM) al jaren twee wedstrijden uit. Ze staan open voor iedereen, ook voor Germanisten.

Er is de jaarlijkse Essay-wedstrijd en daarnaast de wedstrijd Flitsverhaal-Prozagedicht. Inlichtingen en het wedstrijdreglement kan je bekomen bij de Universitaire Werkgroep Literatuur en Media, Kapucijnenvoer 67/15 te 3000 Leuven, tel. 22.93.24.

In plaats van energie te verspillen aan het intrappen van open deuren, zouden (miskende) talenten beter nagaan welke literaire wedstrijden er uitgeschreven worden. Het zijn er meer dan ze denken. Staat de ene hen niet aan, dat ze dan een andere probeeren.

Ivo Schuurmans
namens UWLM

Kringverkiezingen bij Klio

Vrouwelijke mars

Sinds een vijftal jaren kämp Klio (oude geschiedenis en klassieke filologie, ook wel de muze van de geschiedschrijving) met ernstige moeilijkheden. In het begin van de jaren '80 overschreed de kring nog moeiteloos de kaap van de tweehonderd studenten. Maar met het toenemen van de crisis slonk het ledenaantal zinderogen. Klassici en historici bleken niet bepaald goed in de arbeidsmarkt te liggen, zodat Klio een kleine kring werd. Een en ander had zware gevolgen voor de kringwerking.

Voor het eerst in de viereenvijftigjarige geschiedenis van Klio stelde er zich in plaats van een duimfinaat een duimfinaat kandidaat. Met negen van de dertien geïnteresseerden was de vrouwelijke opmars trouwens indrukwekkend.

De beide dames, Nathalie De Craemer en Liesbeth Beyen, probeerden zich tijdens de verkiezingsshow een jong en vernieuwend profiel aan te meten. Met de leeftijd viel het inderdaad wel mee. Maar liefst de helft van de kandidaten waren eerste-kenners, wat bij een aantal Klioten nogal wat bezorgdheid veroorzaakte. Slagen in eerste kan is immers zelfs bij Klio niet evident, en dit jaar is in verband met het kringblad Bacchus al gebleken dat het vinden van vervangers geen sinecure is.

Zo bemerkten de Klioten iets te laat dat zij niet langer in staat waren TD's te organiseren in een toch wel bescheiden zaal als de Albatros, met alle financiële gevolgen vandien. Een vijftal jaren reeds probeert de kring op weinig succesvolle wijze wat meer financiële armslag te krijgen. Bovendien gedegradeerde Klio binnen Loko van een vaste leverancier van voorzitters en vrijgesteld tot een goedgedraaide kringzomerder.

Klio's kringverkiezingen hebben nooit de reputatie gehad bijzonder boeiend te zijn. Van kandidaten van kleine kringen kan men moeilijk spektakulaire stunts verwachten. Bovendien stemmen de Klioten niet op veelkoppige presidiumploegen, maar op kandidaten per afzonderlijke post, en prijzen zij zich allang gelukkig als er voor elke functie een geïnteresseerde opduikt. Enkel de preses en de vicepreses (het duimfinaat) moeten samen opkomen. Doorgaans beperkt de campagne zich dan ook tot een gezellige samenkomst op een zonnige namiddag, opgeluisterd door een reeks speeches. Dit jaar was het niet anders.

De vernieuwing kwam minder duidelijk naar voren. Nathalie en Liesbeth beperkten zich teveel tot het herkauwen van traditionele succesactiviteiten, zoals het kerfeest (het enige evenement waar zowat alle Klioten op af komen), de Salamis-beker (een jaarlijkse sportieve wedstrijd tegen Eoos) en de Bachanalia. De vernieuwingen, zoals minigolf en roeien, leken weinig origineel en het is dan ook zeer de vraag of de Klioten er zich en masse door zullen aangesproken voelen.

Ook in verband met de meer serieuze onderwerpen maakte het duimfinaat een vrij zwakke indruk. Over de Fak, waarvan het voortbestaan op de helling is komen te staan, wisten zij niets te vertellen. Van Loko, traditioneel belangrijk binnen Klio, maakten zij zich, hetzij uit onwetendheid, hetzij uit desinteresse, mogelijk wegens beide, in enkele vage woorden af.

Niet zomin als het duimfinaat, slaagden de drie loplougen erin de verveling te verdrijven. Geert De Breucker, waarschijnlijk de populairste

Klioot aller tijden, had duidelijk zijn dagje niet. Toch had hij maar liefst twee loplougen nodig om zijn zelfverering en zijn seksistische gezindheid bekend te maken. 'Operatie Krastratie', gevormd rond eks-preses Jörn Decock, schotelde de aanwezigen een portie onderbroken-rol van het vulgairste soort voor, die echter zeer werd gesmaakt.

De verkiezingen zelf bleken uiteindelijk een teleurstelling te zijn: van de 131 Klioten waren er slechts 66 opgedaagd, wat meteen een historisch dieptepunt betekende. Alle kandidaten werden met ruim 80 procent van de stemmen verkozen.

Marnix Baes

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 27
29 april '91

Ver. uitg. **Stef Wauters**,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**

Redaktie:
Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermaesen

Doka:
Hielke Grootendorst, Wim Peeters
Tekeningen:
Arnulph en Nix

Lay-out en vormgeving:

Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Krista De Mey, Koen Hendrickx,
Huib Huysse, Hilde Lenie,
Ria Vandermaesen, Jan Van der
Linden, Steven Van Garse,
Stef Wauters

Medewerkers:
Marnix Baes, Filip De Keuleleer,
Krista De Mey, Peter Dequidit,
Huib Huysse, Hilde Lenie,
Ronny Tielen, Steven Van Garse

Eindredactie:
Dirk Boeckx, Ria Vandermaesen

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotatyp Brussel**
Oplage **9000 eksemplaren**
ISSN-nummer **0773-5162**
Abonnementen
Studenten: 250 fr.;
niet-studenten: 300 fr.; steun
vanaf 600 fr.; over te schrijven op
rekl. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktieadres
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

REDAKTIONEEEL

Schabouw

Lolploegen verlenen een apart kachet aan de kringverkiezingen. Vaak weten ze op voorhand dat ze niet kunnen winnen. Winnen is meestal ook niet hun ambitie, ze willen gewoon de sfeer een beetje opfleuren. In de kleine kringen is het opvallend dat ook de lolploegen zelfs die zaak amateuristisch aanpakten. Gebrek aan inspiratie en originele invallen is vaak troef, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. Blijkbaar heeft elke fakulteit zijn eigen mentaliteit. Ook in Leuven, waar studenten van het meest verschillende slag elkaar toch dagelijks tegen het lijf lopen, is het verschil tussen godsdienstwetenschappers-in-spie en aankomende handelsingenieurs hemelsbreed. Het is een andere wereld. Bij een verkiezingskampagne komen de eersten rond met een paar honderd frank. Maal duizend voor de economen.

Ekonomen, vaak geroemd en soms vergeuisd om zijn slopende, energie- en geldverslindende campagnes, hield zich dit jaar een beetje meer op de achtergrond. De uitpattingen van de voorbije jaren hebben de rust voorlopig doen weerkomen. Andere kringen lijken de fakkel nu over te nemen. Industria en VTK bijvoorbeeld smeten het geld door ramen en deuren. Voor sommige van die vaklui is dit de gewone gang van zaken. Ze krijgen een kick van het experimenteren met geld. In een beschermd omgeving, op miniatuurschaal, kunnen ze naar hartelust de keiharde business imiteren, bijvoorbeeld door gedurende een week honderdduizenden franken op te seeporen om stemmen te winnen, of om zichzelf en anderen te amuseren. Vorig jaar organiseerden ze nog een debat met de partijvoorzitters. Het woord 'verspillen' viel daar. Het hoort erbij. Was men op zo'n debatten onpleestek kan men gebruiken als men afgestudeerd is, op zoek naar een carrière.

In haar extra-edite van De Standaard schrijft de VTK-ploeg Ten to go: "Het is zelfs zo ver gekomen dat een activiteit aankondigen zonder firmalogo's negatief overkomt bij ons diebaar Leuven's studentenpubliek." Diezelfde ploeg houdt er vanzelfsprekend weinig principes op na over sponsoring: "...één van onze voorstellen voor cursus sponsoring zou zijn: enkel die bedrijven die betrekking hebben tot het vak (chipsbedrijven in elektronica-cursussen) worden in een cursus opgenomen en dan wel op de achterflap langs de buitenkant of achteraan op een extra ingevoegd blad. Zo kan diegene die de reclame niet wenst respectievelijk de achterflap kaffen of dat extra blad uitscheuren." Voorwaar een merkwaardig pragmatisme. Of het betrokken bedrijf met deze regeling vluggak zou zijn is een andere vraag.

Op de pagina over de sponsoringmolen van Ten to go vinden we ook een verslag van een gespreksavond met Jean-Pierre Van Rossem. Weerom wordt het efficiënte sponsorteam geroemd. Meest cynisch is de bijdrage over Poverello, een opvangbeweging die ook een vestiging heeft in Leuven. Dit artikel bevindt zich naast het Van Rossem-verslag en onder de beschrijving van de sponsoringmolen. "Wat we daar gezien en gehoord hebben, heeft op ons een diepe indruk gemaakt. Wij kunnen niets dan bewondering opbrengen voor het fantastische werk dat bij Poverello gepresteerd wordt." Voor de volledigheid wordt ook nog het rekeningnummer van Poverello gegeven. Bij De Standaard heeft men deze extra-edite niet nagelezen op het ideologisch gehalte. Het was enkel de bedoeling dat de regels van het elementair fetsoen werden gerespecteerd. Voor ons zijn die althans door Ten to go schabouwwijk met voeten getreden.

Er was eens een handige jongen

Organisatorische & Financiële
Bijstand **016/2918** alle
activiteiten *Import Export*
Phil's Investments

4 vervolg van p.1

misloopt in VTK. Deze teksten werden dan door De Standaard nagelezen op de fouten - en dat waren er nogal wat - en op de inhoud. Bedoeling van deze laatste lezing was dat de regels van elementair fetsoen zouden worden nageleefd. Er zou zeker niet ideologisch ingegrepen worden.

Getikt

Maar dat was niet het enige. Ten to go wilde VTK zogezegd herstructureren. Het werkingsjaar moest naar hun mening opgesplitst worden in deelprojecten, die tot een goed einde zouden worden gebracht door een projectverantwoordelijke en enkele medewerkers. Het presidium moest nog slechts bestaan uit 10 mensen (in plaats van 20) die de werking zouden coördineren en stimuleren. Nu mag dit voorstel wel aantrekkelijk klinken, men kan toch niet met tien man op een foto gaan staan die over de hele breedte van de Standaard wordt uitgesmeerd. De tien gingen dus op zoek naar mensen in andere fakulteiten. Er werden een paar foto's genomen voor de voerpagina van de ekstra-edite en de medewerkers werden op een spaghetti getraakteerd voor de moete.

Deadline

Zo'n krant verspreiden op een kleine 7000 exemplaren is niet goedkoop. Het is niet zo dat De Standaard dit gratis doet om wat reclame te krijgen. De krant verleent alle technische assistentie die nodig is voor het maken van een gewone editie. Zij wil hiervoor betaald worden.

Het pakje dat maandag werd opgestuurd kostte de initiatiefnemers zo'n 28 frank per exemplaar. Een kleine rekensom leert dat deze stunt dus op ongeveer 200.000 frank komt.

Dat geld is afkomstig van de sponsors. De editie van Ten to go telde vier volle bladzijden reclame, die van Danie Dawel zes. Volgens Philippe Hespel himself kost een volle bladzijde reclame in De Standaard (gewone editie) 760.000 frank. Bladmanager van De Standaard Marcel Heymans houdt het op 200.000 voor een halve bladzijde. Zoveel geld hebben de adverteerders in de ekstra-edite natuurlijk niet betaald. Hoewel het wel om een uitstekende doelgroep gaat (allemaal ingenieurs) kan men de oplage van de krant niet vergelijken met die van een nationale editie. Het precieze bedrag dat de adverteerders dan wel betaald hebben, wil Hespel niet noemen. Maar het gaat volgens hem om enkele tienduizenden frank per halve bladzijde. De laatste weken voor de verkiezingen heeft Hespel de prijs nog wat kunnen optrekken, omdat grote bedrijven vaak met korte beslissingstermijnen werken. Bedrijven die in februari een mail ontvangen kunnen niet zomaar beslissen of ze in april een vakature zullen uitschrijven, aangezien ze niet weten of ze dan iemand nodig hebben. Net vóór de deadline van de krant stroomden dus nog een heel aantal reacties van bedrijven binnen. Alleen de meest betalende kwam in de ekstra-edite. De lolploeg Ten to go moet minstens 200.000 frank geïnkasseerd hebben.

Ten to go werd tijdens de verkiezingen trouwens 'gestraft': alle stemmen die op ontvingen van studenten uit de eerste drie jaren werden ongeldig verklaard.

Warempel, een ventje in de sloot.

(Foto Wim Peeters)

Het verkiezingsreglement van VTK bepaalt immers dat een aantal grote bedrijven niet mogen worden aangeschreven om te adverteren. Zo wil men vermijden dat die grote bedrijven afhangen in de loop van het academiejaar. Hespel had een aantal van die bedrijven wel aangeschreven.

Welgevormd

Een deel van het adverteerdersgeld is naar de Standaard gegaan. Maar ploeg Ten to go moest de ekstra-edite niet alleen betalen. Danie Dawel betaalde mee. Er bleef natuurlijk nog een smak geld over om campagne te voeren. Hierover ontstond onenigheid tussen preses De Groof en Hespel. Het gerucht gaat dat Degroof al het geld 'erdoor wilde draaien'. Hij deed verschillende voorstellen: Hespel beweerde dat Degroof hem nu eens 60.000, dan weer 100.000 frank vroeg, onder andere om een *stripper* uit te nodigen. Hespel vond echter dat De Groof wat van stapel liep en eiste medezeggenschap over het geld. In elke geval opteerde Ten to go uiteindelijk niet voor affiches of ballonnen, maar voor sweaters. Deze zouden tijdens de campagne week worden uitgedeeld aan degenen die het bonnetje in De Standaard uitkipten. Hespel betaalde vierhonderd dure sweaters (een soort rugbyshirts) in Nederland, die in België zouden worden bedrukt met het logo van de ploeg. Spijtig genoeg waren de sweaters niet op tijd klaar en mischen zijn ze nu nog altijd niet gedrukt. Ze uitdelen na de verkiezingsstrijd, nu alles voorbij is en de burgies beginnen te denken aan studeren, is een beetje zinloos.

Met de sweaters - en de enkele gratis vaten - was het geld nog niet op. Blijkbaar geraakte Hespel een beetje in paniek want hij stapte naar een prof, naar zijn zeggen een *outsider*, die hem adviseerde 'de rekeningen op te maken'. Daarna moest de ploeg beslissen wat ze met de overschot zou doen. Hespel raamt die overschot op 30.000 frank. Als eventuele mogelijkheid voor de besteding ervan noemt hij een gezamenlijke activiteit met Ten to go. Ook overweegt hij het geld te investeren in de kringwerking of om het weg te schenken aan een goed doel.

Kornuiten

De manier waarop Hespel te werk is gegaan was dan weer niet naar de zin van zijn kornuit De Groof, die prompt naar dekaan Aernoud stapte om zijn beklag te doen. Deze week dinsdagmid-

dag praat de dekaan, die het nogal druk heeft met *Flanders Technology*, de zaak uit met de betrokken partijen.

Tot zover het verloop van de gebeurtenissen, zoals ze ons ter ore zijn gekomen. Hespel is dus een handige jongen die De Standaard en de sponsors bij de neus heeft genomen. Maar veel nadeel ondervinden die daar niet van. Het leek allemaal net echt. Waarschijnlijk wist Ten to go, en Hespel in het bijzonder, op bepaalde momenten niet meer of ze nu een lolploeg waren of niet. Vorig jaar was Hespel al kampagneleider voor *Occasioneel*, de ploeg die toen de verkiezingen won. Naar eigen zeggen heeft hij al een aantal jaren ervaring in de reclame- en sponsoringwereld. Dat hij goed op weg is, maar nog geen *professional*, bewijst de advertentie die hij plaatste (op een uitstekende plaats) op bladzijde vijf van de Ten to go-edite. De advertentie is 19 cm breed en 8,5 cm hoog. In letters die afkomstig zijn van een amateuristische printer staat geschreven: "Organisatorische en financiële bijstand. Alle activiteiten. Import. Export." En dan in het groot: "Phil's Investments". Het telefoonnummer in het midden van de advertentie is dat van zijn kot. Waarschijnlijk heeft hij hiervoor géén tienduizend frank moeten neertellen. Een makkelijke vorm van reclame.

Ondergang

In vergelijking met andere ploegen heeft Ten to go weinig campagne gevoerd. Ook van het elastiekspringen is wegens de onderlinge twisten niets in huis gekomen. Het geld, waarmee de ploeg niet veel wist aan te vangen, had het VTK-team van dit jaar anders wel goed kunnen gebruiken. Preses Nicolas Tjandramaga (alias Casio) en compagnie hadden dan misschien de financiële put kunnen dempen die naar verluidd 300.000 frank bedraagt. Casio krijgt er in De Standaard trouwens flink van langs. In het artikel "De sponsoringmolen van Ten to go" staat geschreven: "We hanteren het principe niet van zoveel mogelijk prestigeprojecten te willen organiseren (zoals een Taiwanreis en een onbepaalde Galabalorganisatie) en dan *après nous le déluge*." Verder heet het over Casio in een beschrijving van de (twijfelachtige) structuur van de vzw VTK: "Van onze *exotische* voorzitter vernamen we te goeder trouw dat (...) de beheerders van de vzw eveneens die vier mensen zijn." (Casio heeft Aziatische trekken) Het spel wordt hard gespeeld bij onze toekomstige managers.

Dirk Boeckx
Huub Huysse

"Eerst even aan Nancy vragen."

President Reagan had tijdens zijn ambtstermijn slechts één van de TV wegheid. Wij kochten, exclusief voor België, de rechten van dit boek. En laten u meelezen. Vier weken lang: de avonturen van President Nancy. In het blad dat wel z'n mannetje staat.

LESSEN EN BELEEF
WAT WIJ BELEVEN

(advertentie)

Ingenieurs willen academische graad Karrière Holt-student bedreigd

De besprekingen over het dekreet voor het Hoger Onderwijs treden momenteel in een beslissende fase. Volgens de Raad van State geeft het dekreet een te grote beslissingsbevoegdheid aan de Vliir, en zijn de passages over het Holt ongrondwettelijk omdat de Economische Hogescholen er in bevoordeeld worden. Ondertussen is er ook een ontwerpdekreet voor het Holt in voorbereiding. Dat laatste zal een harde dobber worden voor Coens en ko. De Holt-studenten eisen een academische graad, en worden daarin door belangengroepen als de Vlaamse Ingenieurskamer (VIK) gesteund. Op een door Groep T georganiseerd debat vorige woensdag gaven de partijleden van de meerderheidspartijen echter te kennen dat dit, zeker in de nabije toekomst, zo goed als onmogelijk is.

Van bij het vrijkomen van de eerste dekreetversies was de reactie bij de Holt-studenten het hevigst. In die ontwerpdekreten werd immers een onderscheid gemaakt tussen universitair onderwijs en onderwijs van universitair niveau. De Holt-studenten nemen dat niet omdat er in Europees verband sprake is om het universitair onderwijs duidelijk te onderscheiden van het beroepsgericht onderwijs dat buiten de hogescholen wordt ingericht. In Nederland zijn al een aantal hogescholen omgevormd tot universiteiten en momenteel zou een industrieel ingenieur met een Belgisch diploma in Zwitserland en Engeland niet erkend worden. Daarom wensen de Belgische Holt-studenten dat de Hogescholen geassocieerd worden met de universiteit, en dat het Holt-diploma met een academische graad zou bekrachtigd worden.

Rationalisatie

Op het debat woensdag gaven de panelleden van de meerderheidspartijen te kennen dat de Holt-eis momenteel om verschillende redenen niet haalbaar is. Volgens Luk Vanhorenbeek (VU) zou het gelijkstellen van het Holt met het academisch onderwijs een financiële meerkost betekenen die de Vlaamse Gemeenschap niet kan dragen. Momenteel gaat de helft van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, zo'n 186 miljard, naar het onderwijs. Daarmee is een maximum bereikt. De Gemeenschap kan een meerkost voor de 26.000 Holt-studenten niet aan.

Op dit ogenblik zijn de Holt-studenten immers 'zeer goedkoop'. Terwijl een universiteitsstudent de Gemeenschap gemiddeld 323.000 frank kost, kosten de Holt-studenten 173.000 frank. Wanneer het Holt een academisch statuut krijgt, en dus ook meer geld zou nodig hebben voor onderzoek en onderwijs, zou de Holt-student te duur worden. Vanhoren-

beek pleit daarom voor een rationalisatie in het Holt. De veertien Holt-scholen in Vlaanderen moeten volgens hem teruggebracht worden tot zeven, opdat de kost van het Holt op lange termijn zou verminderen. Pas dan zijn serieuze investeringen in het Holt mogelijk.

Christiaan Moors (CVP) vreest dat de universiteiten een aantal opleidingen van het Holt zullen overnemen wanneer het Holt een academisch statuut krijgt. Hij haalt het voorbeeld aan van de opleidingen architectuur in Gent. Na het verdwijnen van drie architectuurgescholen in Gent, nam de RUG de architectuuropleiding over. Dit zou ook met opleidingen als vertaler-tolk en industrieel ingenieur kunnen gebeuren. De universiteiten kijken volgens hem met jaloezie naar het succes van de Holt-scholen. Ze organiseren meer en meer beroepsgerichte opleidingen en ze geven hun slaagcijfers niet meer door, uit angst studenten te verliezen aan de concurrentie van het Holt.

Dat het Holt geen academisch statuut krijgt, betekent echter niet dat bruggen tussen het Holt en de universiteit onmogelijk zijn. SP-er Robert Garcia benadrukte dat afgestudeerden uit het Holt aan een universiteit moeten kunnen dokteren. Daarvoor moeten ze echter eerst een met hun Holt-diploma overeenstemmende universitaire graad behalen.

De oppositiepartijen kwamen met alternatieve voorstellen. G. Van Wichelen (PVV) noemt de benaming 'van academisch niveau' in het dekreet inhoudsloos. De besluiten van de wet van 1970, waarbij het hoger onderwijs opgedeeld werd in Universiteit, Holt en HOKT, zijn immers niet uitgevoerd. Die voorzagen in de mogelijkheid voor wetenschappelijk onderzoek en dokteren in het Holt.

De aftakeling die het Holt sindsdien gekend heeft, wordt weerspiegeld in de

tweeledige structuur in het Hoger Onderwijs die Coens nu voorstelt. Die tweedeling in Unief en Hobu (Holt en HOKT), met discriminatie van de niet-economische Holt-richtingen, is door de Raad Van State afgeschoten als ongrondwettelijk. Coens trekt de economische richtingen voor - economische hogeschool Limburg zou integreren met unief -, terwijl de ingenieursrichtingen in Holt beroepsgericht zouden worden.

Daarom stelt de PVV voor om ofwel het Holt te herwaarderen op basis van de wetten van 1970, ofwel het Holt te laten integreren met de unief. Ook Agalevsenator Janzegers ziet voor het Holt een academische graad weggelegd, aangezien de discriminatie die de Holt-studenten aanlaggen een realiteit is en de studie niet met statussymbolen maar inhoudelijk moet geëvalueerd worden. Volgens Lieven Schoonbaert van de Vlaamse Ingenieurskamer (VIK) ten slotte, is het Holt een academische graad waard als de wetten van 70 uitgevoerd worden. Dat houdt in dat de Holt-studenten moeten kunnen dokteren, dat voor het Holt dezelfde bekwaamheidseisen voor studenten en docenten gelden als voor de universiteit en dat in de Holt-scholen aan onderzoek kan gedaan worden.

Diploma

Nu de tekst van het dekreet door de Raad van State teruggestuurd is om herschreven te worden en er gewerkt wordt aan een ontwerpdekreet voor het Holt, blijft het afwachten welk compromis uit het politiek praatwerk te voorschijn zal komen. Een integratie met de universiteit, zoals door de Vlaamse Ingenieurskamer voorgesteld wordt, zit er met die twee verschillende dekreten niet in. Of aan de eis van het Holt om academische graden te krijgen zal tegemoet gekomen worden, is twijfelachtig.

Voor de studenten van het Holt is vooral de erkenning van hun diploma in Europese context van belang, en speelt de organisatie van het Holt minder mee. Ze merken op dat hun diploma niet gelijkwaardig is aan dat van Burgerlijk Ingenieur, maar wel aan dat van sommige andere universitaire diploma's. De politici van de meerderheidspartijen zijn evenwel van mening dat Holt-gediplomeerden alleen recht hebben op een academische graad als de Holt-scholen ook daadwerkelijk als universiteiten ingericht worden. En dat blijkt dan weer financieel niet te kunnen.

Koen Hendrickx

Aktie nu.

(Foto Renaat Schroeten)

Presesverkiezingen in Katechika

Teologen, daalt neer ter aarde

Vorige week woensdag mochten ook de meisjes en jongens van de fakulteit der Godgeleerdheid naar de stembus om een nieuwe preses te kiezen. Het begint stilaan vervelend te worden, maar ook de verkiezingskampagnes in Katechika waren niet veel soeps. Nochtans waren er dit jaar drie ploegen opgekomen, twee serieuze en een nepploeg, zodat er toch wat ambiance werd verwacht, helaas tevergeefs. Al bij al was het positief dat er dit jaar weer wat vrouwen naar de macht dongen.

Het is in Katechika niet de gewoonte dat er kiezers worden geronseld via sensationele monstercampagnes. Met de gewoonlijk sobere vormgeving van de campagnes, hebben de godsdienstwetenschappers, evangelisch als zij zijn, geen problemen. Dat het dit jaar ook met de inhoudelijke kant van de zaak maar pover gesteld was, bleek reeds uit het verkiezingsdebat. De ploegen waren amper voorbereid en wisten slechts in zeer beperkte mate concrete voorstellen voor de werking van volgend jaar op tafel te leggen.

Van de verkiezingsprogramma's kan hetzelfde gezegd worden. De lolploeg, bestaande uit twee 'vrome' vrouwen, had het in haar programma over het invoeren van een vak religieuze gezangen, het voorzien van een stapel parochiebladen op de toiletten en het organiseren van bedevaarten. Dolle pret dus. De ploeg Carl en Els uit tweede kan bracht het niet verder. De ploeg was van mening dat wat al in de kring bestond, zoals de kursorisndiet, de kringbladen, het reisje..., moest blijven bestaan. Een van de meest revolutionaire programmapunten bestond uit het bedenken van een nieuw logo voor de Katechika-T-shirts. De oude geraken namelijk op.

De affiches van Carl en Els blaakten van zelfvertrouwen: 'Als God met ons is, wie kan dan tegen zijn.' Dat worden meteen weer twee geloofskrisissen, want de ploeg is ruimschoots verloren. Gelukkig heeft hun campagne hooguit driehonderd frank gekost. Naast de affiches en het programma, kreeg elke potentiële kiezer drie knikkers in een zakje, onder het motto: 'Wij laten het rollen volgend jaar.' De ploeg hoopte op een redelijk

aantal stemmen, omdat ze niet tot de oude vertrouwde garde van de kring behoorde en aan de kring een nieuw gezicht had kunnen geven.

De campagne van de winnende ploeg kostte hondervijftig frank. Ze bestond uit een aantal affiches met slogans als "Een kerkt moet leven", en een programma waarvan niemand iets begreep. Een boom waar een paar woorden aanhingen en dat volgens hen "eigenlijk geen echt programma was maar een reflectie op wat er dit jaar allemaal in de kring bestond en het uitdrukking geven aan de intentie om dat alles verder uit te bouwen."

De kandidaten Wim en Vanessa waren er zich van bewust dat hun campagne niet veel zaaks was, maar dat kwam omdat ze zich pas drie dagen voor de verkiezingen kandidaat stelden, na rijp beraad met de vorige preses. De kiezers lagen er blijkbaar niet wakker van. Wim en Vanessa kregen 77 procent van de stemmen. Helaas zijn er ook dit jaar twee kiezers (drie procent van het kiezersaantal) in geslaagd om ongelidig te stemmen.

Een van de voornaamste intenties van de nieuwe preses is de uitstraling van Katechika naar buiten toe. Zij willen Katechika opnieuw vertegenwoordigd zien in de raden van Loko en Vanessa wil de werkgroep 'Actie' die dit jaar tot stand kwam nieuw leven inblazen. Deze werkgroep zal zich voornamelijk bezig houden met verschillende acties die betrekking hebben op maatschappelijk engagement: de 11.11.11-actie, Student Aid, Vierde Wereld...

Vijf jaar geleden stond Katechika nog bekend als een kring van sociaal geëngageerden, maar de angst voor het rode gevaar heeft de gemoederen blijkbaar bedaar. Preses Wim Desair plaatst deze evolutie binnen de algemene tendens tot verrechtiging van de studentenbevolking en is van plan om aan het gedaalde sociale engagement te sleutelen via bewustmakingscampagnes.

Dit jaar zijn er hoe dan ook opvallend veel godsdienstwetenschappers komen stemmen, terwijl er hen de vorige jaren weinig aan gelegen was of er al dan niet een preses was. In verjelijking met vorige jaren zijn er zelfs veel theologen komen opdagen aan de stembus. Wim en Vanessa waren geen onbekenden in de fakulteit en hun overwinning was dan ook niet echt een verrassing.

Krista De Mey

NEPDEKREET

De vraag van het Holt om als academisch onderwijs erkend te worden, ligt bij veel mensen bijzonder gevoelig. Begin december besliste Kringraad niet deel te nemen aan de nationale begroting van 12 december tegen het dekreet Coens indien de Holt-eis niet uit het eisenplatform zou geschrapt worden. Aan het Holt een academisch statuut verlenen komt immers neer op universitaire expansie, en van meet af aan was de politieke koehandel rond het uitbreiden van het aantal fakulteiten in Vlaanderen de eerste beweegreden van de Leuvense studenten om tegen het dekreet te gaan betogen. De studenten delen wat dit punt van het dekreet betreft de mening van de Universiteitsbesturen. Ook de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vliir) is gekant tegen het toekennen van een academische graad aan het Holt.

Aan de kant van het Holt lopen de meningen over de organisatie van de hogescholen wat uiteen, hoewel iedereen het erover eens is dat het Holt moet worden geherwaardeerd. De studenten eisen een 'associatie' van het Holt met de unief. Dat houdt in dat er bruggen tussen de hogescholen en de universiteiten moeten worden gewaarborgd, dat voor het Holt dezelfde sociale behandeling moet worden voor-

zien als voor de universiteiten en dat de afgestudeerden een academische graad krijgen. De Vlaamse Ingenieurskamer (VIK) daarentegen, wenst een 'integratie' van het Holt en de universiteit. Ze is van mening dat de opleiding van industrieel ingenieurs veel beter door fakulteiten Toegepaste en Landbouwkundige Wetenschappen kan gebeuren. Het dekreet moet daarom de nodige voorzieningen treffen om de opleidingen op termijn om te vormen.

Sommige mensen van het Holt lijken meer te willen. Vorige week kwam Loko via een student van Groep T in het bezit van een document met de titel 'Ontwerp van decreet betreffende het Hoger Onderwijs van het Lange Type in de Vlaamse Gemeenschap'. Het 'ontwerpdekreet', daterend van zeven maart, oogde zeer officieel, en kwam vormelijk praktisch overeen met de versies van het dekreet Coens die sinds december bij Loko binnenkomen. Na grondige lektuur was iedereen het er echter over eens dat de tekst onmogelijk van het ministerie van Onderwijs kon komen. In het 'ontwerpdekreet' wordt het Holt omschreven als academisch onderwijs. Naast de academische graden van kandidaat, licentiaat en ingenieur, zou het Holt ook specialisatie- en aggrega-

tiëdiploma's kunnen toekennen. Als klap op de vuurpijl zou het Holt de graad van 'doctor' kunnen verlenen indien aan 'de klassieke universiteit' geen gelijklopende opleiding bestaat.

De tekst is bijna letterlijk overgeschreven van het dekreet voor het hoger onderwijs aan de universiteit. Het Holt zou met andere woorden universiteit worden naast de 'klassieke universiteit'. Dat betekent in het licht van het nieuwe dekreet onder andere dat het ook deeltijds en open onderwijs zou kunnen organiseren, dat de docenten meer zouden gaan verdienen en dat er meer toelagen voor onderzoek en sociale sektor zouden komen.

Naar de oorsprong van de tekst heeft Loko voorslag het raden. Vermoedelijk moet er gezocht worden in de richting van het VHOLT, de vereniging die de Vlaamse Hogescholen van het Lange Type overkoepelt. Natuurlijk geeft niemand een dergelijk document officieel uit, en is de tekst ook niet zeer ernstig bedoeld. Waarschijnlijk willen de opstellers ervan de aandacht trekken op de problematiek van het Holt. Dat is hen zeker gelukt. De tekst ligt ondertussen niet alleen bij Loko en de KU Leuven. Ook het kabinet van minister Coens is momenteel een nepdekreet rijker. (KH)

Tijdens de paasvakantie heeft het opnieuw gerommeld op het politieke onderwijsfront. De Vlaamse Exekutive keurde het principe goed om het stelsel van studietoelagen te hervormen: de toelagen zouden moeten toekomen aan mensen die het echt nodig hebben. De SP reageerde door onmiddellijk uit te pakken met een eigen voorstel ('Wat krom is, moet rechtgezet worden') voor zo'n concrete hervorming. Hierin werd voor een stuk tegemoetgekomen aan de klassieke eisen van de studentenbeweging, door het bruto-belastbaar inkomen als basis te gebruiken in plaats van het netto-belastbaar inkomen, door beurzen voor bissers open te stellen en door de maksimumbeurs op te trekken.

Aan de andere kant werd een algemene verhoging van de beurzen slechts zeer voorwaardelijk in het vooruitzicht gesteld voor de periode ná de verkiezingen - wat nooit erg betrouwbaar is -, en zou het globale voorstel zelfs resulteren in de besparing van niet minder dan 250 miljoen. Dat hiermee een (begin van een) sociale sektor in het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (Hobu) zou gerealiseerd worden, maakt de zaak van de beursgerechtigden natuurlijk niet.

De controverse rond de studietoelagen is echter te belangrijk om na één week te vergeten en dan zonder meer te laten passeren, of af te wachten tot in juni of juli de minister van onderwijs uitpakt met zijn hervorming van de studietoelagen. Daarom brengt Veto deze week een uitgebreid 'dossier studiebeurzen'.

We nemen echter niet aan dat de CVP, SP, Volksunie of PVV anno '79 erg "kommunistisch" geïntendeerd waren. (Foto Hielke Grootendorst)

De bedoeling van deze bijdrage is dieper te graven dan de ordinaire budgetdiscussie doorgaans doet. Studietoelagen zijn namelijk (naast werkloosheidsuitkeringen, pensioenen, ziekteverzekering en kinderbijslag) een van de essentiële overheidsmechanismen die van België een 'welfare-state' maken. Sinds enkele jaren proberen politici van zowel alle partijen - de ene al voorzigtiger dan de andere - de burger duidelijk te maken dat dit systeem binnen afzienbare tijd in crisis zal geraken indien er geen maatregelen genomen worden: door de vergrijping van de bevolking zou de groep actieven steeds kleiner worden, waardoor de 'intergenerationele solidariteit' in het gedrang komt. De centrum-linkse groep wil in eerste instantie de essentie van het systeem redden - maar ook niet veel meer dan dat -, terwijl

de centrum-rechtse groep eigenlijk het hele zootje overboord wil kiepen om 'het individu' terug centraal te stellen. Centrum-centrum kiest nu eens meer voor het ene, dan weer eerder voor het andere...

Zonder blind te zijn voor de vele onvolkomenheden en de ontoereikendheid ervan, verdedigen Loko en Veto impliciet een welvaartsmodel. De praktijk heeft immers uitgewezen dat haar doelstelling, namelijk "demokratisering van het onderwijs", enkel in een systeem kan verwezenlijkt worden waarin 'vrijheid' niet begin en einde van iedere beleidsdaad is. Zo'n systeem heeft inderdaad zo zijn beperkingen. De rijksten onder ons, de meest getalenteerden of meest ondernemende individuen kunnen zich hier minder ontplooiën dan elders. Hiertegegenover staat dat de minder begunstigen, zowel de massale middenmoot, de meer kwetsbare groep van de samenleving als de absolute losers, wel beschermd worden.

België is inderdaad niet "the land of golden opportunities", maar België heeft tot nog toe ook geen Brighton gekend, en in Borgerhout of Schaarbeek is de Ku-Klux-Klan nog steeds niet actief. Onze kindersterfte ligt lager dan die van Cuba, de Marollen zijn nauwelijks te vergelijken met de Bronx. Bij ons gaan rijkere en armen over het algemeen nog steeds naar dezelfde universiteit of dezelfde middelbare school, en Belgische miliciens die naar de Golf gestuurd worden, hebben geen dienst genomen in het leger omdat dit de enige weg was uit de armoede. Onze autochtonen tenslotte leven niet in reservaten, maar trekken iedere zomer massaal, fier en al zingend naar Diksmuide. Het feit dat onze individuele opportuniteiten kleiner zijn, nemen we er dan ook graag bij.

Als we ons maatschappijmodel dan toch moeten veranderen - waarop in de Bulletins en de Berichten van de grootste Belgische financiële instellingen sterk wordt aangedrongen - dan zien wij maar één alternatief: naar nog meer mogelijkheden voor nog meer mensen. Iedere verandering zou de burger niet alleen meer rechtszekerheid, maar ook meer welvaartszekerheid moeten bieden. Ondanks dat globale concept van de welvaartsstaat hebben wij nog steeds onze Marollen, onze kleine pensioenen, onze werkloosheid. Als de voornaamste oorzaak van het toenemende racisme wordt nog steeds de uitzichtloze situatie van laagste sociale klassen ingeroepen. Wekt dit verwondering, als gekonstateerd wordt dat in België nog steeds niet minder dan twintig procent van de bevolking - één op vijf - "bestaansonzeker" genoemd wordt, en zes procent ronduit "arm"? Daartegenover staat dan weer dat ook België zijn tweehonderd rijkste families heeft, en dat hun namen sinds 1830 nauwelijks wijzigingen ondergingen. Hoort een maatschappelijke verandering niet in de eerste plaats daaraan iets te doen?

In die zin kadert ook dit 'Dossier Studiebeurzen'. Wij opteren voor de maksimalistische aanpak van de problematiek: studiebeurzen zijn een middel om de maatschappelijke ongelijkheid te verkleinen. Een minimalistische aanpak - zoals in de jongste voorstellen verdedigd wordt - doet dat niet, maar kleeft enkel kleine pleisterjes op een al bij al behoorlijk stinkende wond. (WP)

Studeren aan de universiteit heeft niet bepaald de naam een goedkope bedoening te zijn. Daarom hebben vroegere regeringen ook besloten om een stelsel van studietoelagen in het leven te roepen. Voorafgaand aan iedere discussie rond studiefinanciering, staat dus een onderzoek naar de studiekosten: hoeveel kost studeren, en hoeveel moet de staat hiervan voor zijn rekening nemen? Dat is niet zo eenvoudig als het op eerste zicht lijkt. Horen bijvoorbeeld de 200 frank die Rastelli aan de studenten vraagt voor de 'Godfather III' ook tot de studiekosten, of niet?

Studiekosten worden over het algemeen in twee categorieën opgedeld: enerzijds de directe studiekosten (huur, vervoer, inschrijvingsgeld, cursussen, kosten voor stages en eindwerken, studiemateriaal), anderzijds ook de leefkost (voeding, kledij, verzorging, ontspanning). Het hoeft echter geen betoog dat de totale studiekosten, namelijk alles wat de student in werkelijkheid moet betalen, zowel directe studiekosten als leefkosten behelst.

In vroegere onderzoeken, zoals een uitgebreide Hiva-studie uit 1978, werden directe en indirecte studiekosten dan ook steeds samen beschouwd. Dat onderzoek kwam tot de constatactie dat universitaire studies voor een kostendendende 170.000 frank kosten, voor een pendelstudent 100.000 frank. De kost in het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (Hobu) lag nauwelijks lager.

Later is die aanpak veranderd. Een studie van het Hiva, uitgevoerd door Annie Dewaele en Hubert Cossey in 1987, onderscheidde enkel de directe onderwijskosten. Zij legden er evenwel de nadruk op dat dit allerminst een ideologische keuze was. Zij hadden niet voldoende middelen ter beschikking om een uitgebreid onderzoek naar beide

Test van Test-Aankoop: géén aanradertje

Studeren aan 30.000 per jaar?

kostensoorten te verrichten, vandaar dat zij uit pragmatische overwegingen ervoor kozen om enkel de directe studiekosten te onderzoeken: "In dit onderzoek worden studiekosten afgekend tot directe studiekosten. Deze afbakening weerspiegelt geen ideologische keuze, maar is het resultaat van onderzoeksmatige overwegingen. Binnen de onderzoekstijd zou het onmogelijk zijn geweest deze leefkosten mee op te nemen."

Uiteindelijk bekwamen zij als resultaten dat een koststudent 79.950 frank per academiejaar aan directe studiekosten diende te betalen, een niet-koststudent 41.706 frank. De absolute resultaten in het Hobu lagen ditmaal zelfs een weinig hoger dan aan de universiteit.

Einde 1990 werd door het Hiva een nieuw onderzoek naar studiekosten uitgevoerd, ditmaal in opdracht van het koninkrijk 'Test Aankoop Magazine', waarin zij later in een gepopulariseerde versie trouwens ook verscheen. Deze studie is echter moeilijk te vergelijken met die van 1987. Er heeft zich immers een verschuiving voorgedaan van het begrip 'studiekosten'.

Waar de studie uit '87 leefkosten enkel uit pragmatische redenen niet had onderzocht, nemen de onderzoekers ditmaal een ander standpunt in: leefkosten worden niet meer als studiekosten gezien, zelfs expliciet verworpen: "In sommige studies worden inderdaad naast de reeds opgesomde uitgavenposten ook dagelijkse kledij en voeding in aanmerking genomen. Dit is o.i. fout, omdat leefkosten niets te maken hebben met het studeren als dusdanig: iedereen moet eten en zich kleden. Bovendien is het twijfelachtig of bijvoorbeeld de uitgaven van studenten voor voeding

hoger, dan wel lager zijn dan die van niet-studenten."

De onderzoekers tonen hier aan dat ze hun huiswerk niet goed gemaakt hebben. Op het einde van de jaren zeventig heeft Wim Coumans, momenteel verbonden aan het kabinet van de premier, voor het ACV een studie gemaakt waaruit duidelijk bleek dat studenten merklijk meer uitgaven aan kledij dan arbeiders of bedienden. Vandaag tonen de Hiva-onderzoekers nogal openlijk dat ze hoegenaamd geen weet hebben van de studie van Coumans. Dat komt niet verstandig over.

In Test-Aankoop wordt bovendien vergoelijkend vermeld dat studenten eventueel een studentenjob kunnen uitoefenen om hun leefkosten te dekken. In 1987 maakte Ivan De Lano, als voorzitter van de Universitaire Denkgroep 'Financieel Statuut van de Student', brandhout van deze redenering. Hij haalde hiervoor enkele goede redenen aan: toevallige tewerkstellingen als job-student zijn een onvolledige basis om een behoorlijk zekere financieringsmogelijkheid te verwerven, en de kumulatie van een full-time studeer-job en een (in uren uitgedrukt) belangrijke job blijkt meestal niet haalbaar.

Al deze 'ideologische' of 'levensbeschouwelijke' premissen van de recentste Hiva-studie geven ons reeds bij eerste lezing de indruk dat we met een tamelijk oppervlakkig onderzoek te doen hebben. Ofwel heeft men de literatuur niet geraadpleegd, ofwel nemen de onderzoekers niet de moeite om erop te antwoorden. Beide houdingen getuigen van weinig wetenschappelijke zin.

Hoef het ons nog te verwonderen dat de resultaten ook enige 'anomalieën' vertoonden? Zo bleek uit een vergelij-

king van deze studie met die van 1987 dat twee uitgavenposten ('duurzame uitrusting' en 'eindwerk') in absolute getallen gemiddeld goedkoper geworden zijn in een tijdspanne van drie jaar. In 1987 bedroegen die kosten 6598 frank en 890 frank. In 1990 was dat nog slechts 6534 en 700 frank.

Ook de in Test-Aankoop vermelde prijzen van maaltijden in gesubsidieerde restaurants (zouts Alma) hebben een tamelijk grote foutenmarge. Uit de jaarverslagen van Alma kan bijvoorbeeld het nauwkeurig gemiddelde bedrag berekend worden dat de studenten dagelijks aan hun schotel besteden. Test-Aankoop vermeldt voor de Leuven Alma 91 frank, terwijl dat bedrag in werkelijkheid op 96,1 frank ligt.

Seintje

De totaalcijfers zijn nog grappiger. De onderzoekers konkludeerden dat de totale studiekost van een jaar hoger onderwijs een elasticiteit vertoonde tussen ongeveer 30.000 en 130.000 frank, wat volgens hen wijst op de grote variabiliteit van de studiekosten. Thuiswonende studenten uit het Hobu zouden tussen de 30.945 frank ('informatika') tot 91.303 frank ('muziek en woord') moeten betalen. Wonen ze op kot, dan wordt van 65.182 frank ('ziekenhuisverpleging') tot 132.781 frank ('muziek en woord') betaald. Thuiswonende universiteitsstudenten zouden het kunnen doen met bedragen van 37.037 frank ('rechten') tot 55.390 frank ('informatika'), op kot wonende universiteitsstudenten hebben jaarlijks van 66.268 frank ('informatika') tot 88.418 frank ('geneeskunde') nodig.

Een nadere blik op deze cijfers roept

noemaals ernstige vragen op. Zo hebben de thuiswonende studenten informatika de hoogste kostprijs, maar zouden dan weer de goedkoopste studiekosten van alle koststudenten hebben. Daarbij komt nog dat beide bedragen slechts 11.000 frank uit mekaar liggen. Dat is kwasi onmogelijk, daar het verschil tussen een kot- en thuisstudent vooral bepaald wordt door de huurprijs. Nu willen wij graag die menigte informatici tegenkomen die een kamer aan nauwelijks 1000 frank per maand huurt. Ze mogen steeds een seintje geven als in die huizen plaats vrijkomt. Bovendien stellen de auteurs elders zelf dat koststudent ongeveer de helft van zijn budget besteedt aan verblijf. Kortom, de contradikties en onwaarschijnlijkheden blijven zich opstapelen.

Tweedehands

Hun konklusie luidt tenslotte: "De totale studiekost op jaarbasis schommelt tussen ca. 30.000 en 130.000 frank. Deze cijfers wijzen niet alleen op de hoogte, maar ook op de grote variabiliteit van de studiekosten. (...) Een minimumkost van 30.000 frank of minder is in bepaalde gevallen een realistische schatting." (p.16) Die laatste uitspraak vinden we dan ook op zijn minst met de haren getrokken. Het kan goed zijn dat ergens te lande een uitzondering rondloopt die het met slechts 30.000 frank per jaar klaarspeelt om een jaar hoger onderwijs te volgen. Zo'n individuën opvoeren als de 'benedengrens' van de kostprijs van een jaar studeren, is echter niet meer ernstig. Zo'n student wordt wel niet alleen dicht bij de instelling en verlaat zijn zit te voet, maar is ook beursgerechtigd (en dient dus slechts een kleine som inschrijvingsgeld te betalen), volgt een erg goedkope studierichting en krijgt hopen materiaal gratis of tweedehands, heeft nooit een tweede zit en kan dus steeds een vakantiejob uitvoeren, doet niet mee aan uitstappen en studereizen... Tja.

Walter Pauli
Ria Vandermaesen

Studietoelagen in historisch perspectief

De minst begaafden pleiten voor een studielening

In 1835 besliste de regering jaarlijks zestig beurzen van 400 frank toe te kennen aan verdienstelijke, minvermogene studenten. Dat is zowat het prille begin geweest van wat vandaag het stelsel van studietoelagen genoemd wordt. Studietoelagen zijn echter geen evidentie: ze werden pas bekomen na lange sociale strijd, en omdat in de nasleep van de twee wereldoorlogen de economische conjunctuur een dergelijke ontwikkeling telkens begunstigde. Vooral dat laatste zou een konstante blijven gedurende tweehonderd jaar: in tijden van crisis stelt men het studiebeurzenstelsel systematisch in vraag, in tijden van economische bloei wordt er in geïnvesteerd.

Slechts zeer sporadisch schenken de negentiende-eeuwse volksverteenwoordigers aandacht aan de financiële en materiële omstandigheden van de studenten. Wie hieraan aandacht besteedde, stelde in die tijd een haast aberrante eis, enkel goed voor linkse radraaiers en demagogen, waarmee de twee klassieke politieke formaties (de katholieke en de liberale partij) allerminst hoog optiepen. Maar in 1885 werd, als gevolg van de steeds heviger wordende sociale onlusten, een derde partij gesticht: de Belgische Werkliedenpartij (BWP). Op haar eerste algemeen congres in Antwerpen, werd de eis naar voor geschoven van het "kosteloos onderwijs voor alle kinderen".

Kosteloos onderwijs heette toen echter een eis van tweede orde. Prioritair was de strijd tegen de kinderarbeid, en dus voor schoolplicht. Vooral het traditioneel-katholieke blok verzette zich hier tegen gedurende tientallen jaren erg heftig. Hun voornaamste argument kwam erop neer dat de schoolplicht de absolute vrijheid van onderwijs zou aantasten. "Parce que nous voulons préserver l'intelligence et l'âme de nos enfants de la contagion des mauvaises doctrines; nous avons peur de leur empoisonnement!", zo besloot in 1908 het conservatief-katholieke boegbeeld Charles Woeste zijn patetische redevoering tegen de schoolplicht. Uiteindelijk werd de discussie pas afgesloten in 1914, toen het wetsvoorstel van de katholieke Prosper Pouillet eindelijk een meerderheid in de Kamer kreeg. Het voorzag in een leerplicht van zes tot veertien, waarbij het gezinshoofd gerechtigd werd vervolgd werd indien zijn kinderen zich hieraan onttrokken.

Kort hierop brak de Eerste Wereldoorlog uit, zodat de nieuwe wetten nooit uitgevoerd werden. Dat kon pas na de

oorlog, en bijna terzelfdertijd werden de eerste uitgebreide vormen van officiële studiefinanciering georganiseerd. Op 15 oktober 1921 richtte men het 'Fonds der Meestbegaafden' op. Dit fonds verleende toelagen aan "hoogbegaafde" jongens en meisjes, waarvan de ouders niet rijk genoeg waren om hen ook na de lagere school te laten verderstuderen.

Hoewel dit Fonds een eerste stap was, kan het moeilijk als een echt beurzenstelsel beschouwd worden: kandidaatstudenten werden onderworpen aan een ingangsexamen, en een deel van de ontvangen bedragen moest later terugbetaald worden aan de Staat. In die tijd beschouwde men dat duidelijk als een soort van 'ereplicht': "De overheden die het fonds moeten beheren, de redelijke voogden, moeten van alle omstandigheden gebruik maken om bij de genieters het gevoel te ontwikkelen dat de maatschappij hen op een bijzondere wijze heeft vereerd en dat het een onwaardigheid zou zijn zich aan een terugbetaling te onttrekken."

De 'roaring twenties' eindigden met de catastrofe van Wall Street, en tegelijk kondigde zich de grote depressie van de jaren dertig aan. Ook België ontsnapte niet aan de recessie. De regering drukte een hele reeks bezuinigingen door, een maatregel die ook het 'Fonds der Meestbegaafden' trof. De 'ereplicht' om het verkregen beursbedrag terug te storten, werd in 1937 tegelijk een heuse verplichting. In de praktijk betekende dit dat het 'Fonds der Meestbegaafden' enkel nog studietoelagen verleende.

Overigens bleef het hele onderwijsstelsel, en zeker het universitaire onderwijs, al bij al een bijzonder gesloten systeem. Arbeiderskinderen kwamen ten eerste slechts met mondjesmaat in het middelbaar onderwijs terecht, wat in

tweeledige, bijzonder 'efficiënte' filter: de Franse taal en het geld, twee niet weinig diskriminerende factoren die vooral in het katholieke onderwijs golden. Het Frans werd door de katholieke inrichtende overheden gekoesterd, de financiële kwestie ervaren ook zij als een diskriminatie. In de rijksscholen was het onderwijs immers gratis.

Na de Tweede Wereldoorlog steeg het aantal studenten plots in grote mate, zowel in het middelbaar onderwijs als aan de universiteiten. Tussen 1920 en 1930 hadden de universiteiten ongeveer 10.000 studenten, maar tegen 1950 was dit aantal reeds gestegen tot meer dan 20.000. Deze stijging bracht met zich mee dat men overging tot financiële maatregelen voor behoeftige studenten. In 1947 werden de bedragen van het 'Fonds der Meestbegaafden' fors opgetrokken. Toch kwam het Fonds steeds meer aan kritiek bloot te staan, vooral omdat de resultaten vanuit democratiseringsperspectief nog steeds niet schitterend waren. Van de mannelijke studenten was slechts 8% uit de arbeidersklasse afkomstig, terwijl niet minder dan 20% stamde uit de hogere academische milieu's.

De reden voor die nieuwe belangstelling voor de deelname van de lager sociale klassen aan alle niveaus van het onderwijs is niet louter pedagogisch. Huysse en Vandekerckhove zoeken in hun boekje *In de buitenbaan. Arbeiderskinderen, universitair onderwijs en sociale ongelijkheid* (1976) de verklaring bij de algemene tijdsgeest van de eerste helft van de jaren vijftig. Toen was het ontegensprekelijk economisch rendabel om zoveel mogelijk jongeren te laten studeren: het land moest niet alleen wederopgebouwd worden, ook de economie moest zich ontwikkelen.

Patroons en vakbonden legden in 1954 hun 'Gemeenschappelijke verklaring over de produktiviteit' af, waarin zij zich ertoe verbonden om samen de produktiviteit op te drijven. Hiervoor was een verdere 'ontginning' van het intellectuele potentieel onontbeerlijk. Dat leidde reeds in 1954 tot enkele belangrijke beslissingen: de wet op de studie- en beroepsoriëntering en de oprichting van het 'Nationaal Studiefonds' om aan "begaafde en minvermogene" studenten beurzen te verlenen.

De procedure om een beurs toegekend te krijgen veranderde ook helemaal. In vergelijking met het oude 'Fonds der Meestbegaafden' werden de ingangsexamens sterk teruggeschroefd. Als motivatie gold dat beurzen dienden om "begaafden het middel te verschaffen om hun weg te volgen zonder zorg en zonder letsel opdat zij eens de uitgelezen dienaars van het land zouden worden". Het aantal beursgerechtigden steeg dan ook gevoelig: tussen 1955-1956 en 1969-1970 van 6831 tot 62.400 in het middelbaar onderwijs, en van 2.506 tot 44.900 in het hoger onderwijs. De globale pot werd eveneens sterk opgetrokken: van 100 miljoen in 1955 tot 1 miljard in 1970.

Ook de politieke partijen maakten van onderwijs een belangrijk verkiezingsstelsel. Als reactie op de wetten van de socialistische onderwijsminister Collard, stelde de unitaire CVP-PSC in 1958 de democratisering van het onderwijs centraal in haar verkiezingspropaganda. Onder de metershoge foto's van voorman Gaston Eyskens prijken aantrekkelijke slogans: kosteloos onderwijs voor iedereen tot 18 jaar, verruiming van het stelsel van studiebeurzen. Toch was die hausse van intense onderwijsbelangstelling van betrekkelijk korte duur. Waar in de rooms-rode regeringsverklaring van 1965 premier Harmel (CVP-PSC) nog verklaarde dat "Op elk niveau dient het stelsel van de studietoelagen vernieuwd en verbeterd te worden", klonk het slechts één jaar later al heel anders. De nieuwrooms-blauwe coalitie liet haar premier Van den Boeynants - niet onmiddellijk een ijveraar voor allerlei 'sociale werken' - verkondigen "De regelen omtrent de

(Foto Hielke Grootendorst)

toekenning der studiebeurzen moeten worden herzien en een gedeelte van de kosteloos toegekende beurs dient in bepaalde gevallen in terugbetaalbare leningen te worden omgezet." Het tijt begon te keren.

Dat men kritiek had op het Nationaal Studiefonds is niet abnormaal. Zo hing er nogal wat geheimdoenerij rond die organisatie. Het Nationaal Studiefonds heeft bijvoorbeeld nooit haar criteria vrijgegeven, zelfs niet voor wetenschappelijk onderzoek. Op het einde van de jaren zestig heeft Ivan De Lanoo in zijn doktoraatscriptie er dan ook slechts het raden naar als hij moet schrijven "Praktisch zeker is dat er rekening wordt gehouden met de hoogte van het inkomen in het ouderlijk gezin, het aantal kinderen in het ouderlijk gezin, het al dan niet verblijven in de universiteitsstad, de afstand woonplaats-universiteit, en het al dan niet ontvangen van kinderbijslag." Vanaf 1967 staakte het Nationaal Studiefonds zelfs de publicatie van haar eigen jaarverslagen.

In 1971 werd de wet op de studietoelagen volledig hervormd. Het begrip 'begaafdheid' - wat nog centraal stond in de criteria van het 'Fonds der Meestbegaafden' - werd helemaal geschrapt, enkel 'minvermogenheid' bleef behouden. Als enige bijkomende voorwaarde gold dat men zijn vorig studiejaar met vrucht beëindigd moest hebben.

Matriks

Het was dus de bedoeling dat de nieuwe wet de 'minvermogene' studenten zou begunstigen. Net zoals in het vorige systeem werd het begrip 'minvermogenheid' niet echt gedefinieerd en helemaal aan de wensen ('grillen') van de verantwoordelijke minister overgelaten. Zeker met onderwijskundige fantasien als Herman De Croo (PVV) leidde dat tot veelvuldig studentenprotest. In de praktijk werd het begrip minvermogenheid onderworpen aan een pijnlijke 'technokratisering', en herleid tot een ingewikkeld geheel van uitkeringstechnieken en -regels.

De kern van de toekenningsregeling werd immers gevormd door een tabel van inkomens, die bepaalde wie recht had op een toelage. De grootte van de toelage werd eveneens door die tabel bepaald. De tabel had het karakter van een wiskundige matriks, met als variabele de grootte van het gezin en de grootte van het inkomen. Hoeft het nog gezegd dat deze methode bijzonder ondoorzichtig was voor de aanvrager? Bovendien werd de grootte van het individuele beursbedrag jaarlijks berekend ondermeer op basis van het aantal aanvragen, met als gevolg dat de aanvragers opgezadeld werden met een grote onzekerheid over het te verwachten beursbedrag.

Er werd dan ook in niet geringe mate een beroep gedaan op politiek dienstbetoon om een beurs te verkrijgen. Het archief van Sociale Raad bevat nog altijd

voorgedrukte brieven in de aard van: "Mejuffre, Met genoeg hou ik eraan U mede te delen dat U een studietoelage ten bedrage van (handgeschreven) 15.100 fr werd toegekend. Dit bedrag zal U binnenkort uitbetaald worden met het assignatienummer (handgeschreven) 317.289. Inmiddels wens ik U veel studiegenot en -suktes toe en groet U, Vriendelijk en steeds tot uw dienst, Edouard Baldewijns, Volksvertegenwoordiger, Jeukstraat 3, Gingelom-Borlo." Zo ging dat toen.

Snoeitandjes

Het systeem van 1971 heeft in zijn korte bestaan dus nooit iemand bevredigd. In het begin van de jaren tachtig werd het beurzenstelsel door de staats-hervorming een zaak van de gemeenschappen (een 'persoonsgebonden materie'), en in Vlaanderen kwam een nieuw en alleszins doordichtiger systeem in voege: het 'systeem Lenssens'. Merkwaardig is wel dat de bedragen tussen Wallonië en Vlaanderen vrij snel niet meer correspondeerden. Waar in 1987 in Vlaanderen de maximumstudiebeurs 82.500 frank bedroeg, was dat bedrag onder de taalgrens toen reeds 98.800 frank.

De jaren tachtig staan tegelijk bekend als de grote inleveringsjaren. Vooral het Sint-Annaplan, een geesteskind van de liberale begrotingsminister Verhofstadt, is nog steeds een begrip op het gebied van 'sanering van de overheidstoelagen'. In die tijd maken we ook eksakt dezelfde evolutie mee als in de jaren dertig: de studietoelagen worden in vraag gesteld, en er wordt weer gepleit voor de invoering van een stelsel van studieleningen, vooral vanuit neo-liberale hoek en de grote financiële instellingen. Zo leek we in de 'Weekberichten van de Kredietbank' van 5 september 1986 dat "de gemeenschapshulp bij voorkeur kan worden verleend in de vorm van studieleningen, eventueel toe te staan tegen zachte terugvoorwaarden en met staats-waarborg."

De banken zagen in die tijd een gigantische markt voor zich opengaan, en getroosten zich alle moeite om dat standpunt bij de regeringspartijen aan te kaarten. Telkens weer werd het principe opgenomen in de regeringsverklaringen, maar gelukkig bleef het daarbij. Inmiddels had een wetenschappelijk rapport van het Hiva (1987) het nefaste karakter van zo'n studieleningen voor de reeds rampzalige democratisering van het onderwijs aangetoond. Ook machtige katholieke zuilorganisaties als de Bond van Grote en Jonge Gezinnen en het ACW vielen plots opvallend scherp uit naar het plan om studieleningen in te voeren. Het idee werd dan ook - voorlopig? - met stille trom afgevoerd. Het wachten zal vermoedelijk duren tot Guy Verhofstadt de oppositiebanken verlaat. Maar dat blijft koffiedik kijken.

Walter Pauli
Ria Vandermaesen

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal - 1. Regeringsdienst waar iedereen geheelonthouder is
2. Een zekere -aanvoerder der muzen 3. Gedorst korenhalmen -
mannelijk dier 4. Decimale 5. Europese munt - afmère 6. Vlaamse stad -
toekomstbeeld waarin de vooruitgang van de techniek een grote rol
speelt 7. Buitenaars wezen - besef 8. Pijnigen - Chinese lengte
9. Voorzetsel - rivier in Friesland - touw om een zeil in te korten
10. Dringt door in.

Vertikaal - 1. Belgisch fregat 2. Afwijking van de versmaat 3. Frêle -
Europese rivier 4. Verkrachte - 5. Dwarsmast - majeur - gehakt
varkensvlees 6. Sierdek op een bed - zoogdier 7. Zich gekoncentreerd
voorbereiden op iets 8. Dubbelzout van aluminium en kaliumsulfaat,
gebruikt als after shave - pers. vnv. 9. Onbepaald hoofdtelwoord -
brandstof 10. Leerboek Nederlands, opera van Mozart.

Alle kritiek op een hoopje

Frans over Matteüs

Het huidige stelsel van studietoelagen, soms ook gemeenzaam het 'systeem Lenssens' genoemd (naar minister Jan Lenssens (CVP) die het ingang deed vinden) staat weliswaar minder aan kritiek bloot dan z'n krakkemikkige voorganger uit '71, maar dan is dan ook weer het voornaamste mee gezegd.

Haast niemand is tevreden. De enen vinden de beurzen die door het huidige systeem uitgekeerd worden, veel te laag. De bedragen werden sinds 1987 immers niet meer aangepast, om niet te spreken van de grenzen waarop die bedragen zich baseren. Bovendien wordt het bekende 'socio-vitaal minimum' als uitgangspunt steeds meer gekontesteerd (zie elders op deze pagina): het zou een te arbitraire grens zijn, met een totaal

verouderde visie op armoede en te lage concrete bedragen. Anderen vinden dat weer dat het huidige stelsel van studietoelagen te verspreid is, omdat een groot gedeelte van de toelagen toekomt aan kinderen uit het hoger socio-professionele nivo, vooral kinderen waarvan een van de ouders een 'vrij beroep' uitoefent (dokter, advocaat, apotheker, architect...).

Gemeenschap

Eén van de meest systematische kritieken werd echter geleverd door professor Herman Deleecq van het Centrum voor Sociaal beleid van de UIA, reeds meer dan tien jaar lang. Hij ziet in de toekenning van de studiebeurzen vooral het zogenaamde 'Matteuseffekt' meespelen: "Dat omwille van de differentiële participatie aan de sociale voorzieningen, de hogere sociale categorieën,

tendentieel en verhoudingsgewijs, (...) meer participeren aan de sociale voorzieningen en aldus een grote aandeel van de sociale overheidsuitgaven opnemen dan lagere."

Wat studiebeurzen betreft, betekent dit dat de hogere categorieën niet alleen erg veel studiebeurzen krijgen, maar bovendien nog grotere bedragen ontvangen dan de laagste socio-professionele groep. De laatste maal dat Herman Deleecq deze gegevens publiceerde, was einde 1989 (samen met Béatrice Storms in het artikel *Blijvende ongelijkheden in het onderwijs: tien jaar later*, verschenen in *De Gids op Maatschappelijk Gebied*). Dat artikel kreeg toen heel wat publiciteit, en even leek het er warempel op dat het debat over de democratisering van het onderwijs een nieuwe impuls zou krijgen. Helaas, het mocht niet baten.

Misschien komt dat ook omdat de stelling van Deleecq helemaal niet op algemene wetenschappelijke unanimiteit kan rekenen. Dat komt ondermeer door de aard van het onderzoeksdomein, dat zich steeds situeert op de grens tussen wetenschap, politiek en maatschappijvisie. Wie de twee laatste componenten niet aanvaardt, haakt dan ook meestal af. Deleecq, ooit zelf CVP-senator, kan dan

ook op tamelijk veel bekendheid rekenen binnen de eigen zuil, maar minder daarbuiten.

Ook binnen deze universiteit wordt het Matteuseffekt soms gekontesteerd. Zo kan professor Spinnewyn van economie niet akkoord gaan met de interpretatie van Deleecq. In 'Solidariteit in crisis' (Acco, 1985) werkt Spinnewyn die visie een weinig verder uit. Hij constateert dat de vaststelling van het Matteuseffekt nog niets zegt over het gevolg ervan, en noemt de definitie van Deleecq "te vaag". De ongelijkheid stijgt alleen als, na bijvoorbeeld het gebruik van studietoelagen, de ongelijkheid nog groter zou zijn dan ervoor.

Balustrade

"Voor zover ik kon nagaan", stelt Spinnewyn, is dit voor een enkele van de door Deleecq onderzochte gevallen waar". En hij vervolgt: "Er is bijgevolg wel degelijk een herverdeling van rijk naar arm, in tegenstelling tot wat een onbedachte interpretatie van het Matteuseffekt laat vermoeden."

Wij hebben dit wetenschappelijk dispuut proberen te toetsen op zijn waarde.

Hiervoor is 'er slechts één degelijk onderzoek voorhanden, dat van Nicaise uit 1987 (zie reeds elders). Nicaise constateert dat de toelagen een stimulerend effect hebben op de onderwijsparticipatie. "Dit effect is het sterkst voor de lagere inkomensklassen", aldus Nicaise. Iedere verhoging van de studiebeurzen met 1000 frank ekstra zou in het Hoger Onderwijs de participatie van de laagste klasse met 0,9 procent verhogen. In de hoogste top van de inkomensladder wordt bij de verhoging van de studiebeurzen geen enkel effect vastgesteld op de onderwijsparticipatie.

Met andere woorden: volgens het uitgebreide logit-model van Nicaise hebben studietoelagen wel degelijk een stimulerend effect voor de lagere sociale klassen, meer dan voor de hogere. Of nog anders uitgedrukt: het stelsel van studietoelagen herverdeelt de onderwijsparticipatie van rijk naar arm, wat zonder die toelagen niet het geval zou zijn. Dat die verdeling nog lang niet voldoende is, wordt door geen enkele van deze wetenschappers betwist. Al onbedacht als de analyse van Nicaise Spinnewyn gelijk te geven in zijn dispuut met Deleecq...

Walter Pauli

(Foto Hielke Grootendorst)

LEZEN OF GELEZEN WORDEN

Toen wij vorig jaar in Veto enkele artikelen over de problematiek van de democratisering van het onderwijs publiceerden, reageerde de door ons gekontesteerde prof. Herman Deleecq in een lezersbrief uiters verbolgen: "Ik heb mijn intellectueel leven tot nu nog toe gewijd aan de studie van het sociaal beleid en de blijvende ongelijkheden. Ik heb het Matteuseffekt uitgevonden." Toen reeds schreven wij in een nawoord van de redactie "Wij hopen dat U het Matteuseffekt hebt ontdekt, niet uitgevonden." Zelfs dat moeten wij vandaag nuanceren.

De naam 'Matteuseffekt' is een toespeling op de bijbels vers 13,12: "Want aan wie heeft, zal gegeven worden, maar van wie niet heeft, zal ontnomen worden wat hij bezit." In een voetnoot (p.XV) van zijn boek *Het Matteuseffekt. De ongelijke verdeling van de overheidsuitgaven in België*, Kluwer, 1985, geeft Deleecq zelf aan dat hij de term niet oorspronkelijk bedacht heeft. Die werd reeds in 1968 gebruikt door K. Merton om een analoog fenomeen aan te duiden: geleerden met faam kunnen, door het gemakkelijker verwerven van kredieten, meer en opvallender tot het wetenschappelijk onderzoek bijdragen dan onopvallende auteurs. Uiteindelijk brengt dit een proces van sociale

selectie teweeg, dat resulteert in een concentratie van wetenschappelijke middelen en talenten. Deleecq heeft dat Matteuseffekt getransformeerd naar zijn eigen vakgebied, waar het begrip inmiddels school heeft gemaakt en zelfs gemeengoed is geworden.

Het principe van dat 'Matteuseffekt' op het gebied van studietoelagen werd ook niet als eerste door Herman Deleecq onderkend. Reeds in 1967 schreef J. Goetstouwers, een student aan het toenmalige Instituut voor Politieke en Sociale Wetenschappen, een eindverhandeling over 'Het studiebeursstelsel en de invloed op de democratisering van het hoger onderwijs in België tegenover andere landen.' Hierin komt Goetstouwers tot de bevinding dat, waar het Nationaal Studiefonds trachtte een discriminatie van arbeiderskinderen recht te zetten, de verleende hulp hoofdzakelijk in het voordeel is uitgevallen van de hogere socio-professionele nivo's, waarvoor de hulp allerminst was bedoeld. Zijn bevindingen werden versterkt door een tweede hypothese uit zijn proefschrift, namelijk dat de beursbedragen voor de laagste socio-professionele categorieën te klein zijn in vergelijking met de bedragen van de hogere beroepsgroepen. Wel, dit is een ekkaske beschrijving van het mechanisme

dat Deleecq later het Matteuseffekt is gaan noemen, maar wel reeds beschreven in een zo te zien visionaire eindverhandeling uit 1967. Ivan De Lanoo heeft deze resultaten trouwens letterlijk overgenomen in zijn gepubliceerde doktoraatsstesis "Stratificatieproblemen en democratisering van het hoger onderwijs" uit 1969.

Pas in 1977 - dus meer dan tien jaar na datum - lanceert Herman Deleecq voor het eerst die term (in 'Ongelijkheden in de welvaartsstaat'). Later komt hij hierop in verschillende publicaties terug, die culmineerden in 'Het Matteuseffekt', waarin hij de hele theorie systematiseert.

Het is dan ook op dit gebied dat de wetenschappelijke prestatie van Deleecq moet gesitueerd worden. Deleecq heeft niet het grandioze 'algemene principe' van het Matteuseffekt ontdekt of de beklijvende naam verzonnen - dat deed Merton in 1968 - Deleecq heeft ook niet als eerste de 'diskriminatie' van de lagere klassen in feitelijke voor hen bedoelde middelen gekontesteerd - die eer komt vooral Goetstouwers toe, in tweede orde De Lanoo. Wat overblijft is een verband tussen beide begrippen, en een toepassing ervan op het hele Belgische systeem van overheidsuitgaven. Daar ligt de verdienste van Deleecq: niets minder, maar ook niets meer. (WP)

Kruciaal in het huidige stelsel van studietoelagen is het begrip 'socio-vitaal minimum'. Ooit is vastgesteld dat wie minder dan zestig procent van het socio-vitaal minimum bezit, recht heeft op een maximum-studiebeurs.

Het socio-vitaal minimum, ook wel 'sociaal levensminimum' genoemd, is een arbitraire grens die door het Centrum voor Sociaal Beleid van de UIA (geleid door professor Deleecq) wordt vastgesteld. Dat socio-vitaal minimum zou de 'armoedegrens' moeten aanduiden. Wie minder inkomsten heeft, wordt als 'bestaansonzeker' of 'arm' getypeerd. Nu is zo'n grens vanzelfsprekend steeds subjectief: wat is arm? Wie is écht arm, en wie niet?

Om deze moeilijke vraag op te lossen, bestaan er in verschillende landen verschillende methodes, die steeds tot een verschillend resultaat leiden. Dat is natuurlijk niet onbelangrijk. In een bepaald systeem kan iemand als 'arm' beschouwd worden en dus bijvoorbeeld recht hebben op allerlei uitkeringen, terwijl dat met een andere telling helemaal niet zo is. In België bedraagt de armoedegrens 16.050 fr per maand voor een alleenstaande bejaarde, 18.000 voor een alleenstaande actieve en 32.050 frank voor een gezin met twee kinderen.

We presenteren een selectie van de voornaamste wetenschappelijke methodes die hiervoor gehanteerd worden:

• **De statistische methode:** definieert de armoedegrens als een vast percentage van een andere grens. Zo geldt in de Europese Gemeenschap 50 procent van het gemiddelde beschikbaar inkomen als norm.

• **De kwalitatieve methode:** probeert een armoedegrens te bepalen door inkomen te koppelen

HET SOCIO-VITAAL MINIMUM
WIE IS ARM, WIE IS RIJK?

aan leefomstandigheden, zoals het verbruik van bepaalde consumptiegoederen.

• **De politieke methode:** koppelt het begrip armoede aan een minimuminkomen dat, impliciet of eksplisiet, in de wetgeving (sociale, fiscale,...) staat ingeschreven.

• **De objectieve inkomensmethode:** ook wel de budgetmethode genoemd. Hier wordt armoede vastgesteld op een manier die overeenkomst vertoont met de methode om de indeks samen te stellen: men stelt een 'korf' van goederen en diensten samen, waarvan het gebruik noodzakelijk wordt geacht.

• **De subjectieve inkomensmethode:** bepaalt zelf geen armoedegrens, maar laat die bepalen door de bevolking te laten schatten wat zijzelf oordeelt als een minimaal noodzakelijk inkomen per type huishouden. Deze methode wordt gehanteerd door het CSB.

De meeste van die methodes hebben hun specifieke voor- en nadelen. Eén nadeel hebben ze - zoals hoger gezegd - allemaal: ze zijn subjectief. De politieke en statistische methodes baseren zich ofwel op normen die reeds op zich het resultaat zijn van een politiek compromis (de politieke methode), ofwel op een politiek bepaald en manipuleerbaar percentage (de kwantitatieve methode). Deze twee methoden - en zeker de eerste - staan of vallen met het geloof in de eerlijkheid van de politieke klasse. Met andere woorden: ze vallen.

De subjectieve inkomensmethode van het CSB, wordt door de voorstanders geroemd om haar

pragmatisme. Zij redeneren dat, indien een representatieve staal van de samenleving ondervraagd wordt, die mensen uiteindelijk zelf best in staat zijn om aan te geven of het budget waarover zij zelf beschikken, voldoende is om mee rond te komen. Die bevindingen worden dan later generaliseerd tot het begrip 'armoede'. Er wordt dus in een enquête gevraagd hoe groot, volgens het 'huishoudtype van de respondent zelf, een bedrag moet zijn om minstens rond te komen, alles inbegrepen. Er wordt ook gevraagd of men met het inkomen 'moeilijk', 'zeer moeilijk' of 'gemakkelijk' kan rondkomen. Het CSB heeft 'eerder moeilijk' als subjectieve bestaanszekerheidsgrens beschouwd, en alle inkomens hieronder worden 'arm' genoemd. Merkwaardig genoeg komen die bedragen ongeveer overeen met het bestaansminimum en de uitkeringen voor sociale zekerheid: 17.649 voor een alleenstaande, 23.530 voor een koppel.

Toch krijgt de CSB-methode steeds meer kritiek, en ze wordt vandaag de dag soms als 'haast onwetenschappelijk' afgedaan. Ten eerste is er het subjectieve gegeven om de mensen zelf 'demokratisch' te laten inschatten wat armoede zou zijn. Zo is algemeen geweten dat na jaren crisis de mensen een zekere gewinning vertonen, en hun normen aanzienlijk lager gaan leggen. Het feit dat het socio-vitaal minimum minder snel steeg dan de indeks, is hiervan een goede aanwijzing. Bovendien krijgt ook het verschijnsel 'grens'kritiek. Het hanteren hiervan houdt weinig rekening met ongelijkheid. Wie 10 frank per maand onder die

grens zit, wordt als arm beschouwd, maar evengoed wie maandelijks 5000 frank tekort heeft.

Daarom wordt naar een meer dynamisch model gezocht. Wellicht beantwoordt de 'objectieve inkomensmethode' of 'budgetmethode' en de 'kwalitatieve methode' hieraan het meest. In de budgetmethode wordt een bepaalde 'korf' vooraf vastgesteld. In Duitsland hanteert men bijvoorbeeld de methode van de korf, en die bevat ginds bijvoorbeeld ook 1 pocketboek en 1 retour-treinticket van 30 kilometer. Vanzelfsprekend is ook deze methode manipuleerbaar. Zo hebben we nog onlangs bij de gelijkaardige 'index-korf' meegemaakt dat de olieprijzen bij hevige stijging omwille van politieke redenen gewoon voor enkele maanden uit de korf werden gelicht. Toch is deze methode vrij objectief. Vergelijk het met de analoge indexberekening: haast iedereen aanvaardt de tamelijk grote objectiviteit ervan.

Wellicht verdient het aanbeveling om deze budgetmethode te toetsen aan één of andere vorm van subjectieve inkomensmethode. Op die manier komt men in de richting van de 'kwalitatieve methode'. Professor Eric Schokkaert van het Centrum voor Economie en Etiek werkt bijvoorbeeld in die richting in zijn recente publicatie over welvaart bij werklozen. Hij vertrekt niet enkel vanuit het inkomen, maar wil vooral armoede multi-dimensioneel benaderen, door ook kwalitatieve elementen in rekening te brengen. Zo wordt de vraag naar wat men 'strikt' noodzakelijk acht, snel verlegd in de richting van wat men nodig heeft om 'gewoon' comfortabel te kunnen leven, zonder overdadige franjes of luxe, maar ook zonder problemen. Tenminste, dat zou de basis moeten zijn voor wie het model van een democratische welvaartsstaat propageert. (WP)

We ijveren voor studietoeloo

← vervolg van p.1

wenigen gepropageerd. Nochtans was een recente studie van het Centrum voor Economie en Etiek (E. Schokkaert e.a., *Wie verdient meer. Een opinie-onderzoek naar de rechtvaardigheid van inkomensongelijkheid*, Acco, Leuven, 1990) uit dat de modale Vlaming helemaal niet afkerig staat tegenover enige herverdeling van de inkomens, en de gemiddelde inkomenspanning vrij behoorlijk zou willen vermindert zien.

Ook in die periode was de mentaliteit reeds aan het keren, en wist de denkgroep deksels goed dat haar pleidooi niet bij iedereen in goede aarde zou vallen. Er wordt dan ook een 'taktiek' afgesproken: "Zolang studietoeloo niet kan gekoppeld worden aan andere maatschappelijke hervormingen, zoals bijvoorbeeld grotere loongelijkheid, is de invoering ervan echter moeilijk denkbaar. Op dit ogenblik is het psychologisch noch sociologisch haalbaar. Het wordt van nu af als einddoel gesteld, en andere hervormingen moeten tussenliggende fazen zijn die de idee van het studietoeloo reeds gedeeltelijk realiseren." Verder worden er een aantal beleidsopties voorgesteld, die doen denken aan het Nederlandse model: er wordt voor iedereen een toelage voorzien van 50.000 frank (geïndeeld betekent dit nu 88.000 frank), en minvermogende studenten krijgen nog een extra toelage. Toen kwam echter de crisis, en werd de maatschappelijke wenselijkheid van die voorstellen nihil. Er werd alleszins nog nauwelijks over gesproken.

Onderbouw

Toch duikt de idee van het studietoeloo sporadisch opnieuw op. In 1986 publiceert, als resultaat van één van Dillemans' befaamde denkgroepen, professor Van Langendonck het temummer *'Het sociaal-juridisch statuut van de student'*, verschenen in het bekende *Tijdschrift voor sociaal recht* 5-6 (1986). In het hoofdstuk 'Voorstellen voor de toekomst' neemt de denkgroep het (inmiddels verwezenlijkte) principe van de meerderjarigheid op 18 jaar aan. De denkgroep raakt het weliswaar niet eens of die meerderjarigheid en daarbijhorende onafhankelijkheid geldelijk moet onderstund worden: "De vraag of dit principe een sociaal-economische onderbouw moet krijgen via een recht op inkomen (onder welke benaming dan ook: bestaansminimum, opleidingsuitkering, persoonlijke studiebeurs) ligt blijkbaar moeilijker. Een meerderheid meent dat het principe zonder die sociaal-economische uitwerking een lege formule is" (p.342). En even verder, nogmaals: "De vraag of dit statuut ook een eigen recht op inkomen moet meebrengen wordt door de werkgroep niet unaniem beantwoord, al meent een meerderheid dat dit wel wenselijk is." (p.343).

Neveneffecten

Een jaar later geeft Theo Kelchermans (CVP), toen bevoegd voor de studiebeurzen, aan het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva) de opdracht om alle vormen van studiefinanciering door te lichten. Het onderzoek leidde tot een lijvig rapport van Sien Winters, waarin in het deel *Evaluatie van verschillende vormen van studiefinanciering* ook het begrip 'studietoeloo' van onder het stof wordt gehaald. Winters erkent "Voor de toekenning van dergelijk studietoeloo bestaat zowel een juridische als een economische rationaliteit." De juridische argumentatie nam zij over van prof. Van Langendonck, de economische werd geleverd door prof. Spinnewyn van de faculteit Economie van de KUL, die dit financierde door een verzwaren van de belastingen voor de toekomstige generaties. Na enkele bedenkingen bij Spinnewyn – ze stelt ondermeer de vraag of er geen 'overconsumptie' zal overvreden – besluit Winters dan ook: "Een studie-

looi is eventueel op langere termijn na te streven, omwille van zijn gunstige demokratiserings-effecten." (p.65)

Inferioriteit

Die gunstige effecten op de democratisering bleken vooral uit een ander deel van datzelfde onderzoek. Ides Nicaise (in het 'Empirisch gedeelte') onderzocht de praktische verwezenlijking van een studietoeloo. Nicaise gaat uit van een studietoeloo van 256.000 frank, wat aan de erg hoge kant is. Dit zou een meerkost van 21 miljard opleveren. Het resultaat van zijn model, waarin ook socio-kulturele factoren ingekalkuleerd werden, gaf aan dat de onderwijsparticipatie met liefst 86.2% zou stijgen. Bovendien zou die stijging procentueel het hoogst liggen bij de laagste inkomensgroep (71.3%). Door die verhoogde onderwijsparticipatie becijferde Nicaise de totale meerkost op 51 miljard, en op basis hiervan noemde hij het voorstel "ondanks de positieve neveneffecten" "utopisch".

Mama-manifest

Tegen zijn cijfers werd echter gereageerd. Zo werd een studietoeloo van 256.000 frank als hoog beschouwd, ook door de studentenbeweging. Een algemeen studietoeloo van ongeveer 185.000 frank – waarvoor de studentenbeweging dikwijls pleitte – zou een meerkost van ongeveer vijftien miljard betekenen. Bovendien houdt Nicaise's simulatie ook geen rekening met het feit dat hier een aanzienlijke vereenvoudiging voor de administratie zou bijkomen, en dat door de algemeen langere studieduur werkloosheidscijfers en -uitkeringen kunnen dalen. Nicaise heeft later trouwens ook modellen uitgewerkt waarin hij een studietoeloo voorziet voor bijvoorbeeld alleen de minvermogende studenten.

Alles samen lijkt het besluit duidelijk: studietoeloo is een – weliswaar erg dure – politieke optie met uitermate belangrijke positieve effecten voor de democratisering. Bovendien is het argument "duur"

zeer relatief (zie elders op deze pagina). De vraag om het debat rond studietoeloo te heropenen, moet dan ook dringend gesteld worden. Dat zal niet gemakkelijk zijn: de subjectieve tijdsgeest vraagt, ondanks de objectieve voordelen die eraan verbonden zijn, niet onmiddellijk om een studietoeloo. Zelfs de studentenbeweging pleit er niet meer altijd eenduidig voor. Zo werd enkele jaren geleden een discussie hierover tijdens een Algemene Vergadering van Sociale Raad konstant onderbroken door een afgevaardigde van een niet onbelangrijke kring. Niet gehinderd door al te veel voorkennis, riep de jongen konstant dat de hele discussie "kommunistisch" was.

We nemen echter niet aan dat de CVP, SP, Volksunie of PVV anno '79 erg "kommunistisch" georiënteerd waren. Als toen haar voornaamste onderwijs-specialisten zich blijkbaar zonder problemen achter studietoeloo wilden scharen, zou dat vandaag voor een studentenbeweging die ijvert voor een democratisch onderwijs geen probleem mogen zijn. De plannen van Coens en de nota van de SP dwingen alle betrokkenen echter om een discussie over maatschappelijke prioriteiten op te starten. Als uitgangspunt nemen we voor één keer de letterlijke tekst van een RVS-verslag: "Op langere termijn wordt gedacht aan een of andere vorm van studietoeloo." (RVS 78-79, Doc.22, p.2). Twaalf jaar later is dat nog altijd een uitspraak waarmee we het enkel eens kunnen zijn.

Walter Pauli

DOSSIER STUDIE BEURZEN

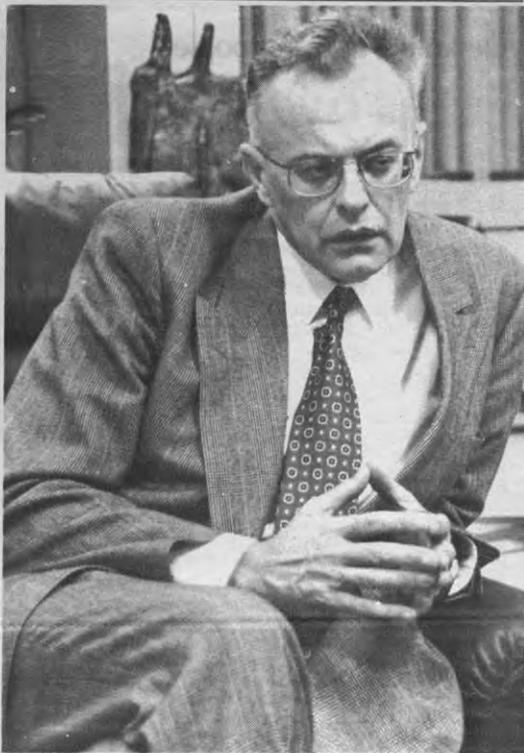
DE KOSTPRIJS VAN EEN STUDIELOON OVER HET GELD, EN WAAR HET ZIT

Dikwijls wordt geargumenteed dat een studietoeloo (totale ekstra-kostprijs varieert tussen de 8 en 21 miljard of meer) te duur is – onverantwoord duur zelfs – en dat onze samenleving hiervoor geen geld heeft. Die redenering geldt ook voor bedragen die stukken lager liggen. In het jongste SP-voorstel wordt de 250 miljoen frank die door de hervorming van het beurzenstelsel zou vrijkomen, niet terug gepompt in andere studietoeloen, maar besteed aan een sociale sector voor het Hobu. De argumentatie hiervoor luidt dat dit de enige oplossing zou zijn die rekening houdt met de penibele budgettaire toestand.

We hebben deze redenering al eerder gehoord. Sinds een aantal jaren begint en eindigt iedere discussie over onderwijs, armoede of cultuur met de opmerking "dat er toch geen geld ter beschikking is", want dat België allang virtueel failliet is". Sta ons toe dat geld-fetisjisme even in twijfel te trekken. Na enig rondneuzen blijkt dat in dit België (of Vlaanderen), en zelfs na de rabiate begrotingscontroles van Guy Verhofstadt, nog veel geld voorhanden is. Zo zou de evidentie van de begroting zelf kunnen herzien worden. Is het normaal dat defensie nog steeds meer dan 100 miljard kost, een bedrag waar de onkosten van "Onze Jongens in de Golf" nog niet bijrekenend zijn? Een tamelijk willekeurige (en zéér beperkte) keuze uit allerlei uitgaven en inkomsten doet ons ernstig twijfelen aan de gehanteerde begrotingslogica, en leert eerder dat begrippen als 'crisis', 'staatschuld' en 'geldgebrek' bijzonder relatief zijn.

Zo is er – VBO en VEV hebben het

daarover niet graag – natuurlijk de belastingontduiking. Professor Franck van de ULB becijferde enkele jaren geleden dat de totale belastingontduiking in België – die voornamelijk op rekening van de hogere inkomensgroepen geschreven mag worden – ongeveer 300 miljard bedraagt, meer dan twee volwaardige Sint-Annaplannen. Volgens de resultaten van de laatste begrotingscontroles zouden die resultaten slechts exponentieel gestegen zijn. Als dan toch een enkele keer zo'n mega-fraudeur tegen de lamp loopt, wordt de grootte van die ontduiking pas echt zichtbaar. Een voorbeeld hiervan is de vorig jaar ontdekte BTW-karrossel van de elektro-zaak van de broeders Vanvoorden (sponsor van de P.V.V.), die de staat voor 400 miljoen oplichtten. Afgezien van de 'viskerale fraudeur' Van den Boeynants en de vrijspreek van directeur Declercq van Beaulieu, blijft echter het meest tot de verbeelding sprekende schandaal dat van het (ook al met de PVV gelieerde) effectenkantoor Kirchen en Co. Hier konstateerde de Bijzondere Belasting-inspektie dat er voor minstens 1 miljard gefraudeerd werd. Enkel met de fraude van dat ene kantoor kan vier jaar na elkaar een rudimentaire sociale sector aan het Hobu betaald worden... De 'elektriciens' (Unereg, Ebes, Intercom, tegenwoordig verenigd in de nv Elektra) betaalden in 1990 voor het eerst belastingen: 3,5 miljard. De overheid heeft zich in ruil wel ertoe verbonden om volledig en op eigen kosten de knoeiboel die deze maatschappijen in de vroegere opwerkingsfabriek Interchemie achterlieten, op te ruimen: 13,2 miljard fr.

Iedere verandering zou de burger niet alleen meer rechtszekerheid, maar ook meer welvaartszekerheid moeten bieden. (Foto Hielke Grootendorst)

Alfaset LASERPRINTWERK	
Je tesis, seminariewerk of paper fraai afgedrukt op laserprinter.	
Breng je diskette binnen bij Alfaset cv, de specialist in MS Word en	
WordPerfect. Snelle service. Lage prijs (10 fr. per pagina).	
Kom eens langs.	's Meiersstraat 5, Leuven (1e verd.)
open van 13.00 tot 18.30 uur	
016 . 220466 (advertentie)	

ligt er toch, totaal nutteloos. Wat cynisch "de mooiste kabelbrug van België" genoemd werd, heeft 300 miljoen gekost, vermeerderd met de interesten is dit zelfs opgelopen tot 1 miljard 200 miljoen.

Of wat te denken van de metro van Luik, die nagenoeg 5 miljard kostte. Jaren later was een kosten-batanaalyse (prijs: 225 miljoen frank) uit dat het hele project nooit rendabel zou worden. Het schandaal van de Luikse metro wordt echter overtroffen door het socialistische geriatrisch instituut 'le Rayon du Soleil' uit Charleroi. De bouwkost daarvan bedroeg 500 miljoen, later kwam er een bijkomende aanpassing van 300 miljoen om het ding brandveilig te maken. Het kompleks bleek niet rendabel, kreeg een gekumuleerd verlies van meer dan een half miljard en werd gesloten. Vlak ernaast werd een nieuw centrum van 1,8 miljard opgetrokken. Toch moet de gemeenschap nog tot het jaar 2000 de rekeningen van het oude centrum afbetalen. Om een ontstellend én verhelderend verhaal erg kort te maken: Dufosse komt tot de conclusie dat in de periode 1975-1988 een bedrag van liefst 22 miljard fr. (22.000.000.000 dus) aan ronduit nutteloze projecten werd besteed...

Als toetsje geven we twee *spéciales*: de waarde van de eks-Ferrari's van Van Rossem wordt tussende de 600 miljoen en het miljard frank geschat. Bovendien schreef hij ook een valse check uit van 300 miljoen Franse francs. Laten we tenslotte ook 'la vieille dame' niet vergeten. In de eerste helft van 1990 maakte de Generale Maatschappij een lopende netto-winst van 4,6 miljard frank. Dat was 'nog slechts' de helft van het bedrag uit dezelfde periode van 1989. (WP)

Historia eet koekjes

De staatsgreep van de CVP

Sinds vorige dinsdag is *Vitabis* binnen Historia (de kring van de studenten moderne geschiedenis) meer dan iemand die een 'vita' - een verplicht werk in eerste kandidatuur - opnieuw moet afleggen. *Vitabis* is ook meer dan alleen maar de naam voor betere kinderkoekjes die door hun evenwichtige samenstelling licht verteerbaar zijn en er zodoende zelfs bij moeilijke eters makkelijker schijnen in te gaan. Onder het motto 'Als je van kinderen houdt waar kruim in zit...' kozen de geschiedenisfanaten na een nek-aan-nek race voor de kandidaat-presidiumploeg met dezelfde naam uit eerste kandidatuur. Daarmee was de verrassing compleet. Zowat iedereen was er van uitgegaan dat *Nugedet*, de ploeg uit tweede kandidatuur, het gemakkelijk zou halen in de verkiezingsstrijd.

Bij Historia was tweede kandidatuur tot nu toe het jaar waaruit het nieuwe presidium werd gekozen. Ook dit jaar leek die traditie gerespecteerd te worden, maar dat was buiten een aantal aktiviteiten uit eerste kandidatuur gerekend.

Tijdens de kiesweek werd duidelijk dat alhoewel *Vitabis* als lolploeg ontstaan was, zij toch een serieuze kans maakte op de overwinning. De samenstelling van de ploeg uit tweede kan lokte immers nogal wat kritiek uit. Bijkomende stimulans om als serieuze ploeg door te zetten, was het grotere kiezerspotentieel in eerste kan. De doorslaggevende wending kwam er waarschijnlijk pas tijdens of na het debat tussen de verschillende ploegen de avond voor de verkiezingen.

Een zestal ploegen hadden zich vooraf ingeschreven voor deelname aan het debat. Naast de tweestrijd tussen de serieuze ploegen heeft Historia een stevige traditie wat betreft lolploegen. Zij zorgden voor de nodige afwisseling tijdens de debatavonden. Zo nam lolploeg 'Vanneste is de beste' bij het begin van het debat direct de verdediging van de Fakbar L&W op zich. De Fak moet blijven en bovendien uitgebouwd wor-

den tot een echt pretpark. De Fakbar werd ook door de andere ploegen verdedigd. Men was van mening dat als de academische overheid de Blijde Inkomststraat 11 sluit, dit een te groot nadeel voor de werking van de L&W-kringen is.

De voorstelling van de serieuze ploegen zorgde voor de noodzakelijke opheldering van hun programma's. Daar had men nog het raden naar want de enkele honderden franken die tijdens de verkiezingsstrijd uitgegeven werden, dienden voor een beperkt aantal affiches en voor tientallen dozen *Vitabis*. Joke Vanharen, preseskandidaat van *Nugedet*, beet bij de voorstelling de spits af en stelde haar ploeg voor.

Ook Jan Verbrugge, preseskandidaat van *Vitabis*, deed even later hetzelfde met zijn ploeg. De gekende suksesactiviteiten van Historia worden zeker verdedigd. Beide ploegen hadden naar goede gewoonte ook voor alle interne en externe functies voldoende mensen gevonden. De kringwerking houdt immers niet alleen inzet in voor de eigen kring, maar ook het ingeschakeld zijn in een studentenkoopel met een sociale, culturele, sportieve en onderwijskundige werking. De programma-

verschillen waren vooral terug te vinden in de eigen kringanimatie. Vooral de haalbaarheid en de betaalbaarheid van de verschillende reizen die men wilde organiseren, zorgden voor discussie tussen beide ploegen.

Uit de reakties van het publiek bleek dat *Vitabis* het best uit dit debat tevoorschijn was gekomen. Zo had preseskandidaat Verbrugge het ook over enkele meer inhoudelijke aspecten als studiebeurzen en opvang van Erasmusstudenten. Het nepprogramma van zijn Sociale Raad-afgevaardigde zorgde dan weer voor enige hilariteit toen dit door *Nugedet* en een groot deel van het publiek serieus werd genomen.

Wie gedacht had dat alleen de serieuze ploegen op het stembiljet zouden staan, had buiten de lolploegen *CVP* en *PietBul* gerekend. De *CVP*-ploeg onder leiding van Bregt Henkens profileerde zich als de neo-autoritair partij bij uitstek. Verkleed als Hitler-adept eiste hij elke morgen verplichte oefeningen en een eigen uniform voor alle Historiana.

Vervolgens werd de 'entartete' kunst van 't Stuc op de korrel genomen en werden plannen ontvouwd om Kringraad en Sociale Raad over te nemen. Sociale Raad moest na infiltratie opgeheven worden en Kringraad zou dan voor de elitarisering van het onderwijs kunnen ijveren. Henkens stond er bovendien op dat de vrouw haar plaats leerde kennen en hij maakte van de gelegenheid gebruik om de KUL om te dopen tot de GUL waarbij de G voor Germaanse staat. De *CVP* hechte geen belang aan het resultaat van de

verkiezingen want als de kiezers haar niet de overwinning bezorgden, zou de veiligheidsdienst van de *CVP* een staatsgreep plegen.

Lolploeg *PietBul* reageerde heftig op deze *CVP*-stellingname. Haar enige programmatische was immers het uitroepen van alle rechte krachten binnen Historia. Meteen stond vast dat twee serieuze en twee lolploegen op het stembiljet zouden staan. De laatste lolploeg met als naam *Vitabis* gaf de katholieke toer op. Godsdienstverantwoordelijke wordt een nieuwe functie, een censuurkommissie voor kledij werd ingesteld en natuurlijk moet de Fakbar wel dicht.

Vitabis gaf na afloop van het debat blijk van een betere timing van hun gratis vat. Onmiddellijk na het debat werd dat gegeven in een vlakbijgelegen kafee. Bovendien kreeg men zo nog heel wat licentiestudenten over de vloer, want professor Lamberts had maandagavond iets na tien juist zijn drukbewoonde les over - jawel - kerkgeschiedenis beëindigd. De 123 studenten die dinsdag op de Historia-permanente hun stem kwamen uitbrengen, brachten uiteindelijk het volgende resultaat op het bord: *CVP* 0 stemmen, *PietBul* 3 stemmen, *Nugedet* 54 stemmen en *Vitabis* 66 stemmen.

De ontgoocheling bij *Nugedet* kreeg een ietwat tragisch ondertoon. Men scheen zo zeker van de overwinning, dat de ploeg reeds een gratis vat gepland had voor de TD diezelfde avond. Na het verdinken van het verliesverdiert is het grootste leed hopelijk voorbij. Volgens Jan Verbrugge is het in elk geval de bedoeling om ook mensen uit de verliezende ploeg in te schakelen in de kringwerking. Het blijft hoe dan ook uitzonderlijk dat een ploeg uit eerste kan wint. Wat immers als de exsamsmen hun gekende tol eisen? Het is aan de *Vitabis*ers om te bewijzen dat ook een ploeg uit eerste kan in staat is de kringwerking van volgend jaar te dragen.

Ronny Tielen

Het nieuwe logo van de GUL.

(Foto Wim Peeters)

Enkele paragrafen uit de Wina-annalen

Op zoek naar... een preses

Vorige week woensdag vonden de kringverkiezingen binnen Wina (Wiskunde, Informatica en Natuurkunde) plaats. Veel animo was er dit jaar niet. Er waren twee ploegen, één lolploeg en een 'serieuze' ploeg, die slechts op het laatste nipperijtje het daglicht zag. Zij waren *Op zoek naar...* een preses. Wina werkt blijkbaar met ups en downs. Vorig jaar waren er immers nog twee serieuze ploegen die alles op alles zetten om te winnen. Het jaar daarvoor werden de verkiezingen twee weken uitgesteld wegens het ontbreken van een presidiumploeg. De geschiedenis herhaalt zich.

Acht jaar geleden deden de informatici hun intrede in Leuven, en werden ze ingelijfd bij de kring van de studenten wiskunde en natuurkunde. Sindsdien zijn er al vier presidia geweest die voornamelijk uit informatici bestonden. Het begon in 1986, toen een ploeg van informatici onder leiding van Dirk Cavens zijn tegenstander, die vooral de voortzetting van het toenmalige presidiumwerk beoogde, in een spektakulaire en scherpe campagne overtuigend versloeg. Het werd een jaarje Wina om nooit te vergeten, met onder andere een optreden van de Scabs, maar ook met een bankrekening die zo'n slordige 100.000 frank zakte.

Het jaar daarna kwamen weerom in hoofdzaak informatici aan de macht. De financiën werden gezuiverd, maar een ander probleem stak de kop op: de natuurkundigen voelden zich weggedrukt in het presidium en roerden zich. De kandidaat-preses voor het volgende jaar (1988-1989), Peter Lenaerts, zelf een wiskundige, zocht mensen uit de drie richtingen om weer een homogene groep te vormen. Dat lukte met de natuurkundigen, maar de informatici lieten het afweten.

Jef & Piet

Op het einde van datzelfde jaar zat de kring in nesten met haar opvolging: er kwam weinig initiatief, zodat de verkiezingen moesten uitgesteld worden. Tenslotte kreeg men toch een ploeg samengeraapt, met opnieuw vooral informatici. Het grootste probleem bestond er in

een preses te vinden. Ten einde raad werden twee mensen naar voren geschoven, waarvan de ene pro forma de titel preses kreeg, en de andere pro forma de titel vice-preses, met een duidelijke aflijning van de taak. Dat dit voor enige moeilijkheden zorgde, is wel duidelijk. 99 Winezden kwamen stemmen en 'Ploeg J&P' werd verkozen.

Vorig jaar dienden zich dan eindelijk

nog eens twee ploegen aan, die een spannende strijd uitvochten. De *Kid Klub*, onder initiatief van Peter Dequidit, profileerde zich veelmeer als een verdediging van de werking, terwijl *Mama is boos* een vriendenkring was die trachtte wat ambiance in Wina te brengen. Wat voor hen startte als grap, groeide uiteindelijk uit tot een ernstige kandidaat-presidiumploeg. Zij pakten het professioneel aan en haalden flink wat sponsoring binnen, terwijl de *Kid Klub* gedacht had aan een makkelijke overwinning en niet direct haar energie wou steken in campagne voeren.

Horendol

De *Kid Klub* won, maar in de loop van diezelfde avond werd de preseskandidaat van *Mama is boos*, Wim Geu-

kens, al tot vice-preses benoemd. Wina kan zich niet permitteren goede krachten uit te sluiten.

Dit jaar liet het initiatief weer op zich wachten. Enkele meisjes kwamen op het idee een 'vrouwenploeg' op te richten: de *Dolle Wina's*. Met een dolle campagne (vrouwenminvoetbal, een 'stripper' in de RC-bar, uitdelen van kondooms) wilden ze hoofdzakelijk voor een beetje sfeer zorgen bij de verkiezingen, en tegelijkertijd ook een stimulans zijn voor een serieuze ploeg.

Gepalaver

Die kwam tot stand nadat het huidige presidium het initiatief genomen had de liefhebbers bijeen te roepen. Vele posten werden ingevuld, maar er kwam geen preseskandidaat uit de bus. Tot twee weken geleden een noodoplossing op papier stond: Kris Aerts werd preseskandidaat. Hij verblijft echter van september tot half december in Italië, in het kader van de Erasmusprogramma's. Maar geen nood, er zijn twee vice-presessen

die hem in die periode zullen vervangen. En zo vond de ploeg *Op zoek naar?* toch nog een aanvoerder.

Vorige week dinsdag vond het verkiezingsdebat plaats. Beide kandidaten (officieel weet men niet op voorhand wie de lolploeg is) gaven hun motivatie. Kris stelde dat alles wat luchtig moet opgevat worden, en dat er in het begin van het jaar veel ludieke activiteiten moeten plaatsgrijpen, zodat iedereen gemotiveerd kan verderwerken. Eigenlijk bracht het debat weinig wereldschokkends aan het licht. Er werd een beetje over en weer gepraat over evidente zaken. Beide ploegen bewezen dat ze nog weinig visie hadden over wat hen volgend jaar te wachten staat. De ene waarschijnlijk omdat het een lolploeg was, de andere omdat ze te weinig voorbereiding achter de rug hadden.

De uitslag dan: in de categorie 'lolploegen' behaalden de *Dolle Wina's* 65% van de stemmen, bij de serieuze ploegen kreeg *Op zoek naar?* 72% van de Winezden achter zich. *Op zoek naar?* is dus verkozen voor een jaarje Wina.

Peter Dequidit

Haar op je tanden?

Ben jij geïnteresseerd in het onderwijs aan deze universiteit, ben je begaan met de studentenbelangen, voel je wel iets voor medebeheer, ben je niet bang om de handen uit de mouwen te steken en schrik een vergadering je niet af, dan ben jij misschien de ideale studentvertegenwoordiger.

Kringraad, de raad van Loko die zich bezighoudt met de onderwijsproblematiek aan deze universiteit, verkiesst immers in de maand mei studentvertegenwoordigers voor het academiejaar 1991-92. We zijn op zoek naar kandidaten voor volgende functies:

- 4 vertegenwoordigers voor de Akademische Raad, waarvan 2 uit humane wetenschappen en 2 uit positieve wetenschappen. Akademische Raad is het hoogste bestuursorgaan aan deze universiteit waarin studenten zetelen en is verantwoordelijk voor de algemene

onderwijs- en onderzoekspolitiek van onze universiteit.

- 4 vertegenwoordigers voor Onderwijsraad, waarvan 1 uit de groep biomedische wetenschappen, 1 uit de groep eksakte wetenschappen, 1 uit de groep humane wetenschappen A (Rechten, ETEW, Pol&Sok) en 1 uit de groep humane wetenschappen B (L&W Psychologie en Pedagogie, Godgeleerdheid en HIW).
- Onderwijsraad is een adviesorgaan dat zich bezighoudt met de onderwijsproblematiek.
- 1 vertegenwoordiger voor de Raad voor Internationale Betrekkingen (RIB). De vertegenwoordiger wordt ook lid van de Erasmus-koördinator-commissie. Interesse voor de Leuvense en Europese onderwijsproblematiek is vereist.
- 2 vertegenwoordigers voor de Interfacultaire Commissie voor Aggregatie (ICA), waarvan 1 uit de positieve weten-

schappen en 1 uit de humane wetenschappen.

- Ben je student aan de KU Leuven dan kan je hiervoor solliciteren indien je voldoet aan volgende voorwaarden:
- 1. De kandidaten moeten in de loop van dit of vorig academiejaar in minstens één tijdje geslaagd zijn. Kandidaten voor Onderwijsraad moeten bovendien een jaar lid geweest zijn van een POK of fakulteitsraad.
- 2. Er wordt een gedegen kennis verwacht van de werking van de POK, fakulteitsraad, onderwijswerkgroep van je kring, presidium of Kringraad. Op basis van zo'n ervaring moet je grondig op de hoogte zijn van de problematiek inzake onderwijs en medebeheer in het algemeen, of de toekomstig werkingsdomein in het bijzonder.
- 3. Tenslotte moet je bereid zijn je functie op te nemen volgens de geplengheden van Kringraad, dit wil zeggen:
  - als vertegenwoordiger word je ex officio lid zonder stemrecht van de Algemene Verga-

dering van Kringraad. Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond. Van de vertegenwoordigers wordt verwacht dat ze dit lidmaatschap opnemen met zin voor initiatief.

- als vertegenwoordiger volg je van dichtbij het tot stand komen van de standpunten op de AV door bijvoorbeeld actieve inzet in de werkgroepen.
- als vertegenwoordiger verwoord en verdedig je steeds het standpunt van de AV van Kringraad naar de raad waarin je zetelt en omgekeerd breng je ook verslag uit van die vergaderingen op de AV (ook schriftelijk).
- de vertegenwoordigers bereiden samen (zowel inhoudelijk als wat de te volgen tactiek betreft) de vergaderingen voor. Ook voor deze specifieke voorbereiding moet tijd kunnen worden vrijgemaakt. Wekelijks komen de vertegenwoordigers samen in een bureauvergadering.
- een mandaat als vertegenwoordiger houdt ook admi-

nistratief werk in zoals het tikken van nota's en verslagen aan de raden.

De verkiezing voor Akademische Raad vindt plaats op de Algemene Vergadering van Kringraad op woensdag 8 mei om 19.00 u in de conferentiezaal van het Pauskollege. Kandidaturen hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op woensdag 8 mei om 15.00 u. De verkiezingen voor de andere raden vinden plaats op de AV van Kringraad op 17 mei om 19.00 uur in de conferentiezaal van het Pauskollege. Kandidaturen hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op donderdag 16 mei om 17.00 uur.

We verwachten je entoesiastische schriftelijke sollicitatie met CV, motivering en vermelding van speciale kwalificaties die voor Kringraad nuttig kunnen zijn op het secretariaat van Kringraad, 's Meiersstr. 5, 3000 Leuven. Indien je solliciteert, dien je ook aanwetzij te zijn op de AV waarop de verkiezing plaatsvindt.

Serpentines fleuren Eoos op

Het cirkus van de frisse soldaat

De kring van de Slavisten en Oriëntalistie is nog jong en heeft nog geen traditie opgebouwd zoals Germania en Historia. De werking van Eoos wordt voortdurend gehyponoteerd door contactstoornissen, omdat 'het Oosten' de landen omvat van de Atlantische Oceaan (Mauretanië) tot de Stille Oceaan (Japan). Om deze gebieden behoorlijk te kunnen bestuderen is het departement Oriëntalistiek en Slavistiek opgedeld in zes richtingen: het Oude Nabije Oosten (O.N.O.), Bijbelse Filologie, Arabistiek en Islamkunde, Indo-Iranistiek, Sinologie en Japanologie. De meeste studenten kennen hun collega's uit de andere richtingen van haar noch pluim. Maar dat toenadering best mogelijk is, bewijst *Tulteam*, de ploeg die binnen Eoos de verkiezingen heeft gewonnen.

De twee voorgaande jaren straalde de verkiezingsmatheid van de Oriëntalistische en Slavistische kring af. Vorig jaar diende zich zelfs alleen maar een preses aan. De overige openstaande mandaten werden slechts aarzelen opgevuld, zodat de kring een beetje traag uit de startblokken kwam. Dit jaar moest het anders lopen, vond men bij Eoos. Eindelijk produceerde de kring eens een degelijke ploeg. Voor ploeg O.N.O. had Johan 'Bugge' Buggenhoude enkele oudgedienden en een paar andere figuren bijeengeroemd, "om de zaak wat spannender te maken".

De naam O.N.O. lag voor de hand: de kompanen van Bugge volgen meestal studierichtingen uit het Oude Nabije Oosten. Er waren toch ook twee arabisten bij, waaronder Bugge zelf. Dit klubje van 'Oostfront'-oudstrijders dat de oorlog nog niet moe is, bracht een leuk voorstellingspamflet uit met veel knipogies en hier en daar een sterk staaltje van auto-sarkasme.

Kandidaat-preses en eks-fakbaas Mark Depauw heette bijvoorbeeld 'een man van weinig gezever'. De preses sociale Raad 'meer laten discussiëren over wat werkelijk belangrijk is'. Als sportverantwoordelijke had de ploeg een 67-jarige vrije (én eerveerde) student aangesteld. Bij Bugge, die in '88-'89 en '89-'90 preses was, kon men lezen: 'de eraring heeft zijn gezicht getekend'. Zeer treffend. Onderwijspreses Lieven Seyms 'kende alles van academische principes'. En Skaat, de meest gevraagde kantsuider van L&W, had ons nog wel een jaartje willen animeren. Het heeft niet mogen zijn.

Geen ploeg zonder een ernstige tegenhanger. *Tulteam* was voor de helft samengesteld uit mensen die zich tijdens het afgelopen jaar al profileerden in de kringwerking. Preseskandidaat van *Tulteam* werd Koen van den Heuvel uit tweede kan Sinologie. Hij studeerde ekonomie in Antwerpen maar hield het daar na zijn kandidatuur voor bekeken. In presentatie en voorstelling zou Koen niet breken met de ietwat apatische Eoos-kampagnetraditie - uitgezonderd dan de kleurige serpentines die de affiches omkaderden.

Dat binnen relatief kleine kringen nooit grootschepe verkiezingskampagnes worden opgezet, is niet meer dan logisch. Geldgebrek belet immers spektakel van nivoo. Ook in bepaalde L&W-middelen een zekere soberheid wel aangeprezen, aangezien monstercampagnes zelden samengaan met aandacht voor de inhoudelijke werking. Eoos

hoort echter niet bij de kringen waar een sobere campagne garant staat voor een inhoudelijk programma, in tegenstelling tot sommige andere (kleine) kringen. Eoos kabbelt rustig verder op het ritme van het vorige presidium.

Misschien moet de reden hiervoor gezocht worden in het jarenlang ontbreken van enige concurrentie bij de strijd voor het presesambt, of in de slappe interesse die de studenten betonen voor hun kring. Alleszins kon ook d. serieuze ploeg maar matig beïnvloeden wanneer men hun 'Beleidsontwerp' overleefde. De toekomstige werking rond cultuur en onderwijs bijvoorbeeld werd omschreven met dooedoens als "enkele (kulturele) welgevormde dames zullen zorgen voor een zéér actief beleid" en "ernstige studententegenwoordiging op uw formaat". Het leek wel alsof *Tulteam* niet de ambitie heeft om origineel voor de dag te komen. Meer voor de hand ligt dat enkele vage ideeën nog moeten rijpen.

Niet toevallig stonden bij beide ploegen animatie en sport bovenaan het lijstje met goede voornemens. Dit akademiejaar trad de kring immers hoofdzakelijk naar buiten met sportwedstrijden en fuiven of vertier. De onderwijswerking daarentegen - onderwijs stond pas op de vijfde plaats - is haast niet van de grond gekomen. Nochtans is er verbetering in zicht. De voor Eoos zo broodnodige studenten die zich ernstig om onderwijs bekommeren, hebben zich voor de juiste functie aangeboden.

Verrechtsing

Voorlopige uitscheters op het programma van het nieuwe presidium zijn de cirkusspelen, een sluijparty, en - als het aan vice-preses Marcus Neefs ligt - een plaats bij de eerste vijf op de 24-urenloop. Om daarvoor genoeg mensen te mobiliseren, zal hij toch wel een "optimale informatiedoorstroming naar alle richtingen en jaren binnen Eoos" tot stand mogen brengen. Zoals elk jaar belooft het presidium inderdaad de sterke banden tussen de verschillende (versnipperende) richtingen te bevorderen. Eigenlijk zou het nu moeten lukken met zoveel verscheidenheid in de ploeg: vier studenten uit Sinologie, drie uit Arabistiek, drie uit Japanologie, twee uit Slavistiek en zelfs iemand uit Byzantinistiek.

De verkiezingen zelf hadden nog een paar kleine verrassingen in petto. Ploeg O.N.O. deelde kortingsbonnen uit voor een etentje in een Turks restaurant, ofwel omdat ze te veel geld hadden ofwel om

stemmen af te kopen. Even later bemerkten de kiezers op hun stembiljet tot hun geamuseerde verbazing nog een tweede ploeg, met de suggestieve naam: *Moar dien is e' volgend jaar tog nie mer*. Een uitvinding van Joris Heirboud, de preses van het afgelopen jaar. Vier van de vijf functies in de ploeg werden opgevuld door hemzelf, of beter: door de namen van schizofrene personages waarmee hij tijdens zijn ambtstermijn de oriëntalistiek herhaaldelijk vertederde en terroriseerde: Joris Belsin (president), Ludwig Von (songfestival), Joris BAT-baut (sportfóhrer) en Kenneth Echtegeburd (Eosmagazine).

Belsin kreeg voor zijn moeite nog twee stemmen (en hij had warempel niet op zichzelf gestemd), ploeg O.N.O. behaalde er achtien. Dat kon ook moeilijk anders, als je bedenkt dat deze richting

slechts een vijftiental studenten herbergt. Het feit dat ze dus ook nog anderen voor hun kandidatuur wisten te strikken, beschouwde Mark Depauw als een 'morele overwinning'. Grote overwinnaar was, zoals verwacht, *Tulteam* met 139 stemmen. Al bij al zijn er dus maar 159 van de ongeveer 380 studenten komen stemmen, toch nog altijd 61 meer dan vorig jaar. Van de 'grote' richtingen gaven de kandidaturen van Sinologie en Japanologie het meeste respons, maar vooral de Slavisten laten zich nog steeds weinig gelegen aan wat er in hun kring gebeurt. Daaraan kan het verze team misschien verhelpen door een ideeetje van de tegenpartij: de profen Slavistiek gezamenlijk het kommunistisch manifest laten debiteren.

Dirk Boeckx

Telemarketing onderneming
ZOEKT DRINGEND STUDENTEN
± 20 jaar
Dynamische sfeer
Goed betaald

TELEFONEER NU:
02/245.50.66

Werkplaats gemakkelijk te bereiken
1030 Brussel

(advertentie)

Ze schonken een aalmoes

Romania vervloekt sponsors

Wat sommigen al jaren hopen, is eindelijk verwezenlijkt binnen Romaanse filologie. Een richting die voor 80% uit meisjes bestaat zal voor de eerste keer worden aangevoerd door een vrouwelijke preses. Bovendien zal zij worden bijgestaan door een vrouwelijke vice. Vorig jaar was er al de ploeg VVF (Verenigd Vrouwen Front), dit jaar neemt het vrouwelijk offensief werkelijk de fakkel over. Wat maakt dat samen met Klio en Alfa de L&W-kringen voor zowat de helft in handen zijn van het vrouwelijk schoon.

In Romania verlopen de verkiezingen de laatste jaren volgens een vast stramen. De drie opkomende ploegen, waaronder één serieuze, rekruiteren voornamelijk uit tweede kan. Traditioneel wordt ook stilaan de boom van kandidaten voor de functie kultuur. De campagne beperkt zich in feite tot voorstellingen in de jaren, waar vooral het ludieke aspect aan bod komt, en tot het veeleer serieuze programma brochure.

In de campagne van *Les Maudits/Les Mots dits*, de serieuze ploeg van dit jaar, bracht de voorstelling in de jaren opvallend weinig (lees: geen) inhoudelijke punten naar voor. De programma brochure had dus heel wat goed te maken op dit punt. Een tegenval was echter dat de ploeg, waarvan de pressen het milieu een van hun prioriteiten noemen, er voor koos een brochure uit te geven op nepkringlooppapier. Onfatsoenlijk was ook de ekstra reclamekatern, waardoor de campagne zelfs met winst werd afgesloten. Blijkbaar is het principe van het efficiënt commercieel beheer ook al doorgedrongen in kringen die zich daar in het verleden bewust tegen afzetten (de statuten verbieden bijvoorbeeld reclame in het kringblad).

Duümfeminaat

Les Maudits blijken vooral aandacht te willen besteden aan het oprispen van de statuten en een betere informatiedoorstroming, onder meer door een degelijke uitleg over de raden van Loko en de talrijke commissies die de unief rijk is. De mensen van Onderwijs willen definitief de problemen in verband met het gevreesde subtotaal uit de wereld helpen met onder andere een subtootaal-debat. Leuk is ook de idee om d. (dit jaar volkomen geflopte) literaire wedstrijd te vervangen door de bekroning van het beste artikel in het kringblad of om aandacht te schenken aan theaterproducties die niet van *Théâtre National* zijn. Kultuur is ook van plan om terug aan te knopen met de twee suksesrijke projecten van het vroegere presidium, dat zij dit jaar bijkbaar hadden gemist: een eigen toneelproductie en de L&W-filmweek. Voor de rest sluit het presidium zich grotendeels aan bij de activiteiten van de vorige jaren: Italiaanse Avond,

wisselbeker José Happart... Het gevaar bestaat natuurlijk dat door een dergelijke inertie-politiek, de activiteiten aan spontaneiteit verliezen. Maar het is jammer genoeg inderdaad zo dat het, alle ambitieuze projecten ten spijt, vaak moeilijk is om nieuwe activiteiten van de grond te krijgen.

Oren

De campagne van *Het Paard van L&W*, een naam die verwijst naar het kunstwerk op de kampus van L&W, kwam pas goed van start op de verkiezingsdag zelf, zodat menig kiezer zich afvroeg waar de ploeg vandaan kwam. *Het Paard* blonk vooral uit door een ironiserend neorealistisch programma, dat pleitte voor de terugkeer naar de aloude kristelijke waarden en geloofsbeleving. De idee van een 'bidmaraton' typeert waarschijnlijk het best het programma. De derde ploeg was zo mogelijk nog obskruider. *Reconomica* vond een kam-

pagne blijkbaar niet nodig, en kreeg alleen enige bekendheid via het stembiljet.

Het gebeurt in Romania zelden dat er een echte strijd moet worden uitgevochten op de verkiezingsdag. De serieuze ploeg haalde het vorige donderdag op zijn sokken met 146 stemmen van *Het Paard* en *Reconomica*, die respectievelijk 12 en 2 stemmen in de wacht sleepten. Ook het *kworum* (1/3 van alle kiesgerechtigden) werd vlot bereikt, onder andere door de strategische plaats van de stembus (in de hal van het gebouw waar de meeste lessen doorgaan) en door een do ut des-campagne (bij de voorstelling in de jaren kregen de studenten snoep toegegooid). Met een opkomst van 56% van het totaal aantal kiesgerechtigden kan de nieuwbakken preses Valérie Bruynseraede op haar twee oren slapen. "Wij zullen goed voor jullie zorgen", verklaarde zij later op de avond, en daar zijn we wel van overtuigd.

Pieter De Gryse
Steven Van Garse

LES MOTS DITS

Werken!

De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie zoekt ter ondersteuning van de werking van Kringraad een halfzijdige kracht (19,5 uur/week).

Van dit personeelslid wordt verwacht dat deze de Algemene Vergadering van Kringraad praktische en inhoudelijke ondersteuning verstrekt.

De kandidaat (m/v) beschikt over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten, en is op de hoogte van de werking van de Algemene Vergadering van Kringraad.

Hij/zij zal instaan voor de dagelijkse werking, administratie en begeleiding van de Algemene Vergadering van Kringraad. Hij/zij verzorgt studiewerk aangaande problematieken over universitaire aangelegenheden in het algemeen en universitair onderwijs in het bijzonder. Verder onderhoudt hij/zij contacten met kringverteenwoordigers en andere actieve leden in de verschillende fakulteitskringen.

Dit personeelslid zal werken met een bedieningscontract van bepaalde duur, dat zal ingaan op 1 juli 1991. Er bestaat echter wel de mogelijkheid dat dit kon-

tract op latere datum zal ingaan, indien de kandidaat hier gegronde redenen voor heeft.

Schriftelijke sollicitaties, met CV, motivering en vermelding van de speciale kwaliteiten die voor Kringraad nuttig kunnen zijn, moeten ten laatste maandag 6 mei om 17.00 uur op het sekretariaat aangekomen zijn, bij Gert Van Eschse, 5 Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

Sollicitanten voor deze vakature van Kringraad dienen ook aanwezig te zijn op de Algemene Vergadering. De kandidaten zullen hiervoor persoonlijk uitgenodigd worden.

Sportief?

Voor de ondersteuning van zijn werking gedurende het academiejaar 1991-92 zoekt Sportraad twee halfzijdige werkrachten. De vrijgestelden zullen werken onder een bedieningscontract van één jaar, en dit vanaf 1 augustus 1991. Hun taak bestaat erin de doelstellingen van Sportraad uit te werken. Deze opties behelzen een vijftal facetten: competities en massasport, de ondersteuning van de sportwerking binnen de kringen, de verdediging

van studentenbelangen aangaande sport aan de universiteit en studentenvertegenwoordiging in verschillende committees.

Meer specifiek behelst deze taak: het begeleiden van de Algemene Vergadering (AV). In een wederzijdse vertrouwensrelatie ontstaan voor de initiatieven van de AV, deze uitwerken, zelf mensen motiveren en met ideeën uitpakken. Het concreet realiseren van organisatie van massasportklassiekers en toernooien, contacten met sponsoren, permanentie en service, verslaggen...

Sollicitaties dienen schriftelijk, met c.v., motivatie en vermelding van ervaring, het sekretariaat van Sportraad te bereiken voor dinsdag 7 mei 1991 om 17.00u. De kandidaten dienen voor een sollicitatiegesprek aanwezig te zijn op de AV van Sportraad op 13 mei 1991 om 20.30u. op de zolder van de Spuyke (kantine Sportinstuut), Tervuursevest 111, 3001 Heverlee.

Je sollicitatie stuur je naar onderstaand adres, waar je ook terecht kan voor nadere inlichtingen: Sportraad, Peter Van Wauwe, Tervuursevest 101, Heverlee, 20.62.03.

ZOEKERTJES

- Te koop: surfplank mistral ventura en 6,2 m² slalomzeil ideale opstapelplank 8-88 L-325 B-62 U-160 L. puntgaaf prijs 30.000 fr. tel. 22.30.97 (ma-vr), 014/31.55.31 (week-end) Thomas.
- Voor typewerk allerhande (tesis, verslag...), één aarde: Lindelaan 4, 3001 Heverlee, tel. 22.05.38
- Foef, ik zie je graag, maar kan je een dag eens niet bijen? vlechtje.
- Liefste Jan van Jeroen, je bezorgdheid voor de haren van Jeroen ontroeft mij, zou je er echter op toe willen zien dat hij op tijd zijn sokken wast, zijn fiets steeds op dubbel (!) slot doet en niet zonder licht tegen het eenrichtingsverkeer door Leuven snort.
- Presesloten hebben gewonnen? Farmaseuten schroom U, en nu terug gaan blokken! Mister Zorro.
- Carlos-Palito, nu is het zeker en voor altijd! Cordenta.
- Lille pige! Husk al jeg kommer snart tilbage. Maske den 23ende maj, men for begyndelsen al juni, alligevel. Vi ses... og kob bare 2 gron Tuborg endnu Din torstige norman.
- Al uw typewerk op tekstverwerker snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. Afdruk laserprinter. 23.46.26.

- Voor al uw typewerk op tekstverwerker, snel en verzorgd. = 25.89.12.
- Te koop uit Ecuador: rugzakjes in frisse kleuren, mooi afgewerkt (700 fr.) en wollen pullovers voor koude winteravonden (950 fr.). Meer info: Vlamingenstr. 140 bij Deborah.
- Homo- en lesbienencentrum 'De Roze Drempeel' onthaalt ma. en do. 20.00-23.00 u. Amerikalaan 3 (JAC). Tel. 22.85.82. Kafee elke wo. 21.00-01.00u. Craenendonck 27.
- Middelieuwse kabbalist, Abulafia, verwerkt aller hand- ende proefschriften tot juweeltjes hedendaagse drukken. Tiensterstr. 177 tel. 29.22.77. (van 10.00 tot 12.00u. en van 13.30 tot 17.00u.)
- Typen van alle teksten & vertalingen nl-Engels-Spaans, tel. 23.54.76.
- Voor al uw typewerk, schrijfmaschine of tekstverwerker, Griekse en wiskundige karakters, jaren ervaring, mevr. Sanders, 011/43.28.56.
- Typen van thesissen, verslagen, briefwisseling enz. Vertalingen. Inbinder. Laserprinter. Kris Rosselle, Naamsevestweg. 130, 3001 Heverlee. 20.70.77.
- Alle tikwerk, kopieren, inbinden. Afdruk op laserprinter Euprint, Hertogstr. 110, 22.97.49.
- Het was zes uur 's morgens en hij had hoofdpijn toen hij met ontbloot onderlijf de Tiense afliep. Hij was zat, zij ook, ik ook en toen weerklonk plots... Volgende week in dit blad: de natte droom.
- Hebban olla vogalas nestas bigunan! Ze lachte als een nelpiraat en kende haar klassiekers. A.F.T.L.
- First real gay night of Louvain, di. 30 april vanaf 22.00u. in de Samambaia, Munststraat.
- Message to the members of Sung family (Sung Sekelua, Popy Liuwau): your Christmas cards from Indonesia have arrived by accident at Lepelstraat 10, Leuven. You can get them there.
- Liefste doerslans, Jim mor, is dead and that's the way it should be! Kill your idols. AG.
- OK, ik ben geschoren... Maar ik ben zeker nog niet weg! Wim.
- Gezocht: Nederlandse taal om zwijn mee uit te hangen. (Fuck Hugo Claus!) A.F.T.L.
- Voor de Westvlamingen: is kruisiging van kat en hond nu eet hat of een kond? C Strangorion. PS. Geestings to prof. dr. Eyckmans.
- Jongen met lieve, gevoelige teentjes, ik hou van je, de mede-baas van de klub V.D.W.B.
- Liesje, aan mooie dingen mag niet zomaar een eind komen. Vrijheid en gebondenheid hoeven mekaar echt niet uit te sluiten. Don't let this monkey go to heaven?
- En Rikke: Koppijn morgen en 't is al te laat. Koppijn morgen, vandaag kan 't geen kwaad. Koppijn morgen en ik heb al gekost en met mijn zatte klonten op de flinken gebost. Maar 't is niks jongen, ik zal u naar huis dragen. Tomme.
- Barry, wat ga jij in het meisjescentrum zoeken? Hoe zit dat met je homoverleden? Les Lulus.
- Barry, je mag in het meisjescentrum na 10.00u. niet meer binnen. Les Charlies.
- Dennis, wanneer eentje nu me uiteindelijk eens aardappelpuree? PS. zijn we eigenlijk al gescheiden? Marian.
- Tomme, how do you spell alcohol? KOMA! Kusjes en likjes! De Rikke, PS. de Tiense op en af in uw bloot gat! You really did it your way!
- Dirk ik heb spijt van wat ik je heb aangedaan. Laten we het nog eens proberen, ik voelde me zo veilig bij jouw in uw gezellige pauskamer. Kom eens naar mijn kot. Anja.
- Hallo, koekiemonster you have won! Bracknell en blub.

- k Groet B. Zo is het door het lo bepaald. Nb. staat de Citroenjevener kout?
- Het aanrecht valt in duigen. Het recht komt op. Sta niet in de weg. De pirana's, het vrouwenleger.
- Philip, zet uw raam open want uw natte dromen stinken. Memo-Pero.
- Hoewel geldig een schone zaak is, is het ook uitputtelijk... Daarom hadden wij graag wat concrete actie gezegd.
- Duts, effe om te zeggen dat ik keultop op u ben. Uw plakzier zonder discipline.
- Ma. 22/4 tussen 21.00 en 22.00u. bocht Vlamingenstr. Jij kleit rechterkant stoep, ik ook. Dan links. Ik ook. Bijnas bonting. Jij; sorry, gaat door richting Sedes. Ik richting Tienster. Wie ben je?
- Lieve Sil, pil nummer 88 kussen.
- Wat trekken wij? Knolselderij! En ik hou van jij! Hans Peerlink vol de BRT in Leuven.
- C. doet oude liefde je echt nog iets of heb je er koffie van gemaakt?!
- Henk wenst Katha (tweede Kan. R.) een gelukkige verjaardag en 21 keer X... Out of sight, not out of mind.
- Mijn jongere minnaar, je zult me moeten schaken uit mijn burcht. Veni, vidi, vici!

- Crazy or comic? Rigolo ou ridicule? Overdreven of onbenulig? Christoph oder Krisnietol? Jaja. Wie zoekt kan vinden maar niet altijd. Hou er verder de moed in, Ann en Annia: jui nader.
- Het biggetje vrat zijn eigen oedipus-kompleks op. Luid knorrend heeft het Claus. Gelukkig hing de zon als een voordeur aan de hemel. A.F.T.L.
- S: "Soms die hond, maar meestal de trein." Q: "Ja, dat was me wel linkshandig." A.F.T.L.
- Croc groot alle johans, de fam. Claeys, de Roelanderkes, zijn hond Blacky, zijn toekomstige schoonmoeder, zijn kinderen en al diegenen die niet meer bij dit zoekertje konden. Croc, RIP.
- The mystery deepens! Metropole (Oude Markt), do. 2 mei 22.00 u.
- Dr. Jacoby and Leo Johnson, watch your steps! Tibetaans onderzoek (park, wo 24/4) wijst in jullie richting!
- Dringend gezocht: ongem. lokaal of kamer (vrij in de richting) max. 6000/maand. Liefst 12 maanden. Kontrakt vanaf 1 augustus. Jan Grosefeld, Dagobertstr. 12, Leuven.
- Great six letterword-person: I like you... Because I never met anybody sillier than me, till I met you! Your sunshine in the rain.
- Limerick voor maebellissina: Not in need for a tent for a short trip they went in the early morning train who knows, maybe till Spain.
- Bezit je een Hewlett Packard 20S Scientific Calculator? Ja! Dan wil ik je instructieboekje eens lenen (tegen beloning) Johan. Ravenstr. 102.
- Klio-Alma-light-middagmalers zoek maar liefst verder wie toch de dader is van het zoekertje dd 22/4 over de knappe jongeling van de klio-affiche.
- Xanthippe, Aulus Gellius, 1.17.1.
- Experto crede Roberto
- Veerle: Sunt pueri et peuri puerilla tractant.
- Rudy, apparent rari nantes in gurgite vasto. (Verg. Aen.1.118).
- Quoousque tandem abutere, Kris, Inge, Nathalie, patetiae nostra? (naar Cic. Cat.1.1)
- Ziggy, Beerschot gaat ook zakken. Maar we hebben Nathalie ook! Kobbie.
- Voor Tom en Bère: picture a man un Mars...Kobbie.
- Ann, na 3 sherry is ze tippy, wat heeft Coens dat ik niet heb en ze seld me again she preferred handsome men but... was de fak nog maar open!! Lies.
- Initiatie handbal: donderdag 2/5 is er geen tennis vrij. De volgende keer is dus op woensdag 8/5 om 20.00u. Tot dan.
- Nathalieke, raris adeo concordia formae atque pudicitiae in jui kunnen het weten! Ps. was man liefst das neckt man.
- J&M: de jacht is definitief beëindigd. Gebruik enkel nog jullie geweer als het wild naar jullie toekomt! Mieke.

- Te koop Toshiba draagbare Laptop computer gloednieuw hard disk 20 MB unpacked brand new model H1000 XE voor informatie contact Grover ☎ 29.42.07 Vesaliusstr. 23.
- Zowel Geestelike als mentaal verloeft deze jongen voorloping in Barcelonense kontreien. 'k Zou zo zeggen: spring es binnen? (morgen ik lig ik vol het strand) Filip 25.
- Stille waters hebben diepe gronden. Vijftige studenten zijn soms ferme brossers. Hoe kon je? Een bezorgde medestudentje!
- M'n teergeriefde Freaks, wat heeft dat te betekenen. Woensdag om 12.45u. waren jullie nergens te bekennen! Er zal wel niet veel aan verloren zijn. Bok.
- Verloren op VTK-verkiezingsdebat in de Thier: blauwe trui met geborduurd tekening. De eerlijke vinder kan hen ruilen tegen een kleine beloning bij Jan S., Parkstr. 138.
- Bericht aan Poseidon. Zijn zorgens komen te laat. Goudvisjunker is met de eerste zonne-stralen gaan zonnebaden (op zijn rug, stel je voor). Vorig weekend is hem dat fataal geworden. KDB.
- Al uw typewerk op tekstverwerker, snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. Afdruk laserprinter. Bel. 23.46.26
- Klio heeft een blonde als praeses gekozen, want zwart is de kleur van het avontuur.
- Het leven is als de oorbellen van Inge: groots en elke dag anders.
- Wat is het verschil tussen: diegene die ons naar het verschil tussen een foto en een limburger vroeg EN een mislukte, slecht ontwikkelde foto? Antw: Geen.
- Zo kranszinnig als jij, Charel, worden de jongens in West-Vlaanderen tegenwoordig niet meer gemaakt. Kus van je nichtje.
- Damesuurverloren, ma. 22/4 rond 12.00u. in het Handelsok of langs de C. Meunierstr. Zwart met wit. Terug te bezorgen aan Evelyne Hens, Naamsevest 44.
- Jongeman van de affiche, wil toch niet verbergen dat hij als tweede de zoekertjes-kooits in Klio hebt verspreid.
- c613 c614 c615 Agent Cooper c628 c629, c630 c631 Agent Cooper c644 c645 c646 c647 The owls are not what they seem c679 c680 c681.
- Gezocht lief meisje om volgend jaar mijn kot en liefde mee te delen. Grote voorkeur gaat uit naar HK-S49-3690Z. Als je niet wilt ga ik het klooster in! Kristofke.
- Koen Vdbos, staat je nieuwe bril niet te los, want als je weer valt in de struiken, kan je hem niet meer gebruiken. En moet je bij ons wezen om dit zoekertje te lezen! Worden we nu getrakteerd? Heil.

KAFEETEORIEEN

TOEN IK ME GISTEREN HEVIG KWAAID MAARTE GEBEURDE ER EETS MEKWAARBIGS...

IK BESCHIKTE PLOTS OVER BOVENNATUURLIJKE KRACHTEN...

IK KON VOORWERPEN BEWEGEN ZONDER ZE AAN TE RAKEN...

TELEKINESE HEET ZOETS

DAT IS TOCH FANTASTISCH HE!

Z...ZAG JE DAT? IK DEED HET OPNIEUW!

GROEPIE

Veto werft jonge rock-, pop-, folk-, kleinkunstgroepen uit studentmilieu of het Leuvense om artikel aan te wijden. Naam groep, contactadres, bezetting, genre, historiek en eventueel demo opsturen naar de redactie, 's Meiersstraat 5.

- Zotte Rudy hunkert naar blonde, sportieve schone met blauwe ogen. Indien niet ernstig of niet alkoholvrij, gelieve zich te onthouden. Alfspraak elke zondag om 23.00u. bij de Chinees (Oude Markt).
- Jeugdijg ontluikend maar miskend kunstenaar zoekt model om talent op te botvieren. Indien niet ernstig of geen 90-60-90 maten gelieve zich te onthouden. Alfspraak via Veto. Kode cisse69.
- Twee Colombiaanse drugbaronnen wkm. 2 Vlaamse groepjes om alkaar in hogere sferen te brengen. Carlos & Carlos (Holleberg).
- Sed pecasse uluit, vultus componere famae taedet: cum digno digna fuisse ferar.
- Ankie, laat ons de jongens uit de J.T. vergeten en onze eigen liedjes zingen. Crying in the rain!
- Peterman, je bent onze vlam, maar gebruik eens een kam, zolang het nog kan! Je maitraissen, B&A.
- Stop die pseudo-intellektuele masturbatie! De David Lynch-Lynchers.
- Verzorgde vertalingen uit het Frans, Duits, Italiaans voor eindexaarswerken (thesis), alle ontwerpen, op PC, tegen studentvriendelijk tarief, door beroepsvertaler (17 jaar ervaring). A. De Cooman, L. Walravenslaan 3, 1700 Dilbeek, ☎ 02/569.39.20
- Sofie S. heeft compleet diote principes. Wie heeft er nu geen dorst op een donderdagavond?
- Frank, denk eraan: 'Amor patitur moras' (1. Cor. 13.4)
- Hugo K.: 'Unicus anser eral.' (Ovid. Met. VIII.684)
- Bijnas 19 jarige Romeo zoekt Julia om samen de Leuvense realiteit te ontvluchten. Reakties: Veto. I'll be waiting for U! Romeo (blond en blauwogig; maarr 167,5 cm)

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens en fuiven

BARCOVISION: 5000 fr.
DISCOBAR: 4000 fr.

tel. 016/201.301

Agenda

AD VALVAS
DOOR HILDE LENIE

- MAANDAG**
- 20.00 u **TEATER** 'De Cocu Magnifique', een voorstelling over jaloezie en erotiek, over extreme bezetenheid en pure waanzin, over begeerte en bezitigheid. Gebracht door De Blauwe Maandag Compagnie, in de Stadsschouwburg, Bondgenotenlaan 21, toeg. 350-tot-150, org. CC. Romaans Poort.
  - 21.00 u **FILM** Cézanne, een frans film over het leven van de schilder Paul Cézanne. De film wordt ingeleid door prof. dr. J. Vanbergen, in het Stuc, toeg. 100/130, org. Stuc.
- DINSDAG**
- 14.00 u **KURSUS** Ervaringen uit Oost-Europa door Werenfried Van Straeten, in MSI, lok. 03.18, org. Universiteit derde Leetjig Leuven.
  - 18.00 u **KONCERT** Beiaardbespeling door Luc Rombouts, op de Universiteits-beiaard, achter de centrale bib.
  - 20.00 u **TEATER** 'Ik, Feuerbach, Wij Feuerbach', gebracht door Koninklijke Nederlandse Schouwburg, toont hoe de akteur Feuerbach een auditie moet doen voor een bekend regisseur die evenwel zijn assistent, zijn hond en zijn bazin stuurt. Later blijkt dat hij 7 jaar in een krankzinnigengesticht verbleef, in de Stadsschouwburg, toeg. 350/150, org. CC. Romaanse Poort.
  - 20.00 u **VOORDRACHT** Van Nijl tot Schelde. Egyptische kunst in Belgische kollekties, een voordracht door E. Gubel, in MSI, toeg. 170/120/90, org. Egyptologica Vlaanderen vzw.
  - 20.30 u **EKSPERIMENTELE FILM** Een avondje 'Parallele Cinema' in aanwezigheid van de Russische cineast Igor Aelinkov. De filmmakers bewegen zich buiten ieder ideologisch of politiek systeem, zij zijn niet voor of tegen, zij zijn gewoon zichzelf, in het Stuc, toeg. 120/150, org. Stuc.

- WOENSDAG**
- 14.00 u **FILM** Als je begrijpt wat ik bedoel, een animatiefilm van Rob Houwer uit 1983, in Vlaams Filmmuseum en -archief.
  - 20.00 u **FILM** De Wisselwacht van J. Stelling, in Vlaams filmmuseum en -archief.
  - 20.00 u **KONCERT** Aperitiefconcert door de Fakulteit Psychologie, in Aud. Minnepoort, org. C. Romaanse Poort.
- DONDERDAG**
- 20.00 u **DEBAT** 'Televisie in Vlaanderen. Steeds meer Pulp'. Met Els de Bens (Prof. in de Pers- en Kommunikatiewetenschappen), Leo Neels (directeur generaal VTM) en Cas Goossens (administrateur-generaal BRTN, ov) en gemodererd door Willy Couteraux, in Oratoriënhof, Mechelsestraat 111, org. Masereelonds-Leuven.
  - 20.30 u **KONCERT** Eliane Rodrigues brengt een pianorecital met werk van Chopin, Villa Lobos en Scarlatti, in de Grote Aula.
  - 21.00 u **KONCERT** Orajazz: The garden goblins, bestaande uit Johan Vandendriessche (sax), Christophe Vervoot (piano), Ben Denolf (bas) en André Charlier (drums), in Oratoriënhof, toeg. gratis, org. CC. Oratoriënhof.
- ALFA**
☎ Di 9/5 om 22.00 u: Presidium.
- GERMANIA**
☎ Di 7/5 om 10.00 u: Verkiezingen van nieuw presidium, in Hal MSI. Om 20.00 u: Presidiumvergadering, in de Permanentie.
- KLIO**
☎ Do 2/5 om 20.00 u: Reünie van de Londenreizigers, foto's en dia's meebrengen, in de Historiapermanentie (1ste verd. boven de fak).
- ROMANIA**
☎ Ma 29/4 om 20.00 u: Speciale RomaniaRaad, in 's Meiersstraat 5.

- VRIJDAG**
- 18.00 u **KONCERT** Beiaardbespeling door Luc Rombouts, op de Universiteits-beiaard, achter de centrale bib.
  - 20.00 u **BENEFITKONCERT** 'Rock versus Klassiek' met The Same en het Harmonieorkest van het konservatorium. Ten voordele van 'De Puzzel vzw.', in Aud. Minnepoort.
  - 22.00 u **KONCERT** La Fille D'Ernest, publieksvoorstelling van nieuwe single, in Belgisch Congo, org. Dancetaria Belgisch Congo.
- ZATERDAG**
- 09.00 u **STUDIE** Studiedag; Onderwijs in het ziekenhuis. Al een heel eind op weg en toch nog ver te gaan, in Onderwijs en Navorsing lok. GA.3.
  - 20.00 u **TEATER** Leuvense Revue, door het teatergezelschap 'De Margriet', in Stadsschouwburg, org. CC. Romaanse Poort.
- ZONDAG**
- 20.00 u **TEATER** Wortels uitgevoerd door het Mechels Miniatuur Teater, in Aud. Minnepoort, org. CC. Romaanse Poort.
  - 20.00 u **TEATER** Leuvense Revue, door het teatergezelschap 'De Margriet', in Stadsschouwburg, org. CC. Romaanse Poort.
- MAANDAG**
- 20.00 u **TEATER** Het teatergezelschap 'Links Rechts Vooruit' speelt 'Antarctica', een monoloog met Peter Ritzen in een regie van Jeanette Maarse. Een eenzame gehandicapte man is op zoek naar menselijk contact, in De Spuyte, Tuurwevest 101, org. De Spuyte.
  - 20.30 u **DANS** in 'Adagio' danst Nadine Ganse met Itzok Kovac en wil de tegenstellingen en raakpunten van de mannelijke en vrouwelijke gevoelens onderzoeken, de muziek van Trio Bravo is een belangrijk element in de voorstelling, in Vlamingenstraat 83, toeg. 180/250, org. Stuc.
  - 21.00 u **FILM** 'Die Marquise van O' van Erik Rohmers naar het werk van Von Kleist is een zedendrama. De Russen die in 1799 een inval doen in Italië, willen de Markezien verkrachten maar deze wordt beschermd door een jonge Russische overste die de flauwgevalen markezien zelf misbruikt, in het Stuc, toeg. 100/130, org. Stuc.

Milieuvriendelijk huishouden

1001 milieuroddels in een voordeelverpakking

Er wordt steeds meer van uitgegaan dat een groot deel van de bevolking gesensibiliseerd is over de milieuproblematiek. Deze stelling wordt door een aantal recente studies gelatificeerd. Reklamejongens spelen echter handig in op dit vermeende milieubewustzijn om hun 'groene' producten aan de man te brengen. Ook de uitgevers hebben blijkbaar het gat in de markt ontdekt: onlangs verscheen bij Epo *Het Milieuhoudboekje* van de hand van Peter Vanhoutte. Een praktische gids om een milieubewuster familiaal leven op te bouwen? Een wetenschappelijk onderzoek of een inventaris van volkswijsheden? Veto gikt op het laatste.

Milieu-activisten hebben allemaal eenzelfde doel voor ogen: de bescherming en verbetering van onze leefomgeving, of het nu gaat om naturelementen of door de mens zelf aangelegde zones. De motieven die hen ertoe drijven om het milieu als een fundamentele waarde te beschouwen zijn daarentegen zeer divers: esthetisch genot, bekommernis om het nageslacht, religieuze overtuiging of het niet laten verloren gaan van genetisch materiaal. De bescherming van zijn eigen gezondheid en die van zijn leefomgeving, spreekt de mens het sterkst aan. Het grootste deel van de bevolking is immers geneigd tot een lokalistisch korte termijn-denken, zo wijzen sociologische studies uit.

De auteur van *Het Milieuhoudboekje* speelt handig in op dit denkpatroon door in zijn inleiding precies de klemtoon te leggen op de link tussen "de verdoering van het leefmilieu" en "je eigen gezondheid en die van de mensen om je heen". De gezondheidsrisico's nemen ook in de rest van het boekje een vooraanstaande plaats in en dringen soms de milieukommissarissen naar de achtergrond. Hygiëneproducten worden bijvoorbeeld niet beoor-

deeld op hun milieuvriendelijkheid, wel op de risico's die ze betekenen voor het menselijk lichaam. Vochtbrengende krèmes worden best vervangen door vaseline, niet omdat de productie ervan vaak niet zo proper is, maar omdat ze niet zo efficiënt zijn.

Het Milieuhoudboekje wil door zijn voorstelling van het milieuprobleem vermijden om de zoveelste mobilisatiepoging voor een intellectuele elite te zijn. Vanhoutte trachtte ook om de evaluatie zo inzichtelijk mogelijk te houden en opteerde voor een eenvoudige taalgebruik. Bij een dergelijke aanpak is het gevaar voor simplificatie natuurlijk nooit uit de lucht. De auteur is er niet in geslaagd om dit probleem te omzeilen. Om te beginnen is de beoordeling van producten vaak ongenueanceerd: er zijn 'goede' en 'slechte' producten, aan de 'goede' producten zijn omzeggens geen nadelen verbonden. Zo worden 'fosfaatvrije wasmiddelen' zonder meer aangeprezen, terwijl uit de hetze rond deze producten beken is dat hun productie ep gebruik niet zo onprobleematisch is als fabrikanten willen doen geloven.

Een fundamentele simplificatie bestaat erin dat Vanhoutte vaak alleen de effecten van het product in rekening brengt bij het evalueren ervan en niet het proces van productie en distributie. Vanhoutte veroordeelt bijvoorbeeld het gebruik van detergents op basis van aardolie omdat die moeilijk afbreekbaar zijn. Daarbij verwijst hij dat voor de productie van het vervangmiddel, zeep op basis van plantaardige oliën, grote oppervlakten mensen omgemaakt moeten worden. Aardolie is weliswaar niet onuitputtelijk, maar er is veel minder van het basisbestanddeel nodig voor de productie van detergents.

Vanhoutte is blijkbaar niet zo vertrouwd met het complexe domein van de *Life Cycle Analysis* (LCA)-studie, een recent wetenschapsdomein. Het opstellen van milieubalansen voor producten vergt een analyse waarin rekening gehouden moet worden met de brede economische context. Deze analyse geeft op dit

ogenblik aanleiding tot hevige methodologische discussies tussen onderzoeksinstituten uit de hele wereld. Door de verschillende methodes van onderzoek komt men soms tot tegengestelde resultaten, bijvoorbeeld over verpakkingen. Waar Vanhoutte zonder al te veel argumentatie besluit dat glas het meest milieuvriendelijke verpakkingsmiddel is, zijn de LCA-eksperten het verre van eens op dit punt. Een Zwitserse studie wees uit dat een melkfles te verkieszen is boven een kartonnen verpakking. Een aantal Zweedse wetenschappers kwamen tot de omgekeerde conclusie.

De enigszins simplistische visie op de milieueffecten van een product gaat vaak gepaard met een totaal ontbreken van de argumentatie achter een bepaald oordeel. De behandeling van het recyclepapier bijvoorbeeld, een onderwerp waaromd veel vooroordelen en misvattingen bestaan, is eigenlijk te kort en te categoriek om overtuigend te zijn: "Gebruik zoveel mogelijk recyclepapier. De klachten over stagnerend en slechte kwaliteit (bijvoorbeeld bij kopieermachines en printers) zijn ongegrond." (p.97) Met dergelijke informatie is men verplicht Vanhoutte te geloven zonder zelf de pro's en contra's te kunnen afwegen. Het is de vraag of een kritische lezer bereid is om de stellingen van de auteur zomaar te aanvaarden als hij geen argumenten krijgt voor de geldigheid ervan.

Grootmoeder

Als Vanhoutte bewust op een ruim publiek mikt met zijn informatie over de praktische toepassing van het milieubewustzijn, veronderstelt hij in feite dat het brede publiek reeds gesensibiliseerd is. Uit recente enquêtes is echter gebleken dat deze visie enige nuancering verdient: veel mensen weten in feite bitter weinig af van milieuproblemen.

Voorts veronderstelt Vanhoutte ook dat de doelgroep ervan overtuigd is dat men door individueel handelen iets aan deze wereldomvattende problemen kan doen. Het is echter precies op dit punt dat het schoentje vaak wringt, ook bij degenen die over voldoende informatie beschikken om zich van de omvang van de problemen bewust te zijn. Het argument van de druppel op de hete plaat is immers het eerste ekkus waar mensen mee zwaaïen om alle verantwoordelijkheid van zich af te schuiven.

Bovendien zullen de meeste lezers niet geneigd zijn Vanhoutte zo ver te volgen in zijn voorstellen als het boekje voorschrijft. De pleidooien tegen vastpapier, tegen de diepvriezer en de koffiezet of tegen het gebruik van WC-blokjes in urinoirs ("het bestrijden van hinderlijke geuren kan het best door een raampje te openen", p.42) zullen bij velen op zijn minst onrealistisch overkomen. Moeten we dan echt terug naar de tijd van grootmoeder met de steriliseerbakken, de bruine zeep en het "papie van krijtpoeder (verkrijgbaar bij de drogist) en zeepsop" om koper te poetsen? Bepaalde producten kunnen inderdaad gemakkelijk vervangen worden door hun voorgangers, maar dat is niet voor alle producten het geval. De werking van een aantal 'nieuwe' producten is immers stukken efficiënter. Vanhoutte had in veel gevallen beter de minst schadelijke producten gezocht tussen de 'nieuwe'.

Fosfaat

Voor een dergelijk onderzoek zou echter veel meer en concreter werk geleverd moeten worden, dan nu gebeurd. Vanhoutte koos er bewust voor geen merknamen in zijn boekje op te nemen, waarschijnlijk om redenen van ekshaustiviteit. Het zou inderdaad onbegonnen werk zijn om alle op de markt voorhanden zijnde merken van een bepaald product te onderzoeken.

Toch doet deze optie veel af van de waarde van het boekje: hoe concreter het ook allemaal bedoeld is, de evaluaties blijven een zekere mate van abstractie vertonen waardoor de lezer achterblijft met veel vraagtekens. Het voorbeeld van de fosfaatvrije wasmiddelen werd al vermeld: hoe kan de lezer met alleen de

LEVENSLIJP

'Het Milieuhoudboekje' zou een deel van zijn bestansreden verliezen als Europa eindelijk werk zou maken van de zogenaamde *ecolabeling*. De milieubeweging pleit al jaren voor de invoering van een keurmerk dat het voor de konsument zou mogelijk maken werkelijk milieuvriendelijke producten te herkennen. Het merken van afgewerkte producten is echter veel moeilijker dan men op het eerste zicht zou denken. Het productie- en distributieproces moet van voor tot achter worden onderzocht om een korrekt oordeel te kunnen vellen over de schadelijkheid van het product. De zogenaamde *life cycle analysis* (LCA) vormt dan ook sinds kort het object van een aparte wetenschappelijke discipline.

De analyse van de levensloop van een product is eigenlijk al langer bekend bij managers, zij het met andere bedoelingen. Zo deed Coca Cola in de jaren zestig al een onderzoek om te weten of de frisdrank het best kon verpakt worden in de glazen retourfles, in blik of in plastic. In de jaren zeventig werden analoge analyses uitgevoerd met als hoofdbekommernis de energiebesparing. Pas in de jaren tachtig werden de methodes aangewend om producten op hun milieuvriendelijkheid te testen.

Zoals in veel wetenschapstakken was er in de LCA een gebrek aan communicatie tussen de onderzoekscentra zodat er verschillende manieren van aanpak naast elkaar ontstonden. Pas in september 1990 ontmoeten de specialisten elkaar voor het eerst in het Leuvense Procter & Gamble, op initiatief van de multinational architect & Gamble. Het bleek dat men over dezelfde producten vaak totaal verschillende resultaten op tafel kon leggen. Daarvoor zijn verschillende redenen. Ten eerste is er de afbakening van het productierproces. Moet de vervuiling van de traktor die graan afrijdt om brood te maken bijvoorbeeld bij de productie gerekend worden?

Vervolgens zijn er de wetenschappelijke gegevens waarmee men werkt. Een Brits onderzoeker kwam in Leuven aandraven met twintig verschillende cijfers over de energie die nodig is voor de productie van een kilo aluminium. Ook de manier waarop de energie wordt opgewekt is van belang: gaat het niet om kernenergie of hydraulische energie (een waterdam kan veel schade toebrengen aan een ekotoop)? Belangrijk in die context zijn ook de proporties van de verschillende energiebronnen in een land op een bepaald ogenblik. Een variabele die het uitwerken van wereldomvattende studies niet gemakkelijker maakt.

Zelfs met de meest verfijnde milieubalansen voorhanden, zijn de problemen de wereld nog niet uit. Er blijven steeds fundamentele politieke, economische en sociale keuzes noodzakelijk. Wat is er bijvoorbeeld erger: water- of luchtvervuiling? Wat is belangrijker: de vervuiling in eigen land of die in de omliggende landen, of in de Derde Wereld? Dat dergelijke antwoorden altijd weer moeten gegeven worden door politici (die zich niet voldoende kunnen inwerken) door een commissie van technokraten, zal wel een van de meest schrijnende nadelen van een democratische staatsvorm zijn. (PDG)

aanduiding 'fosfaatvrij is goed' afleiden welke merken werkelijk fosfaatvrije producten aanbieden en in welke gevallen het gaat om inhoudsloze reclameslogans? In deze gevallen zou een studie à la Test-Aankoop zeker op zijn plaats geweest zijn.

De zekere mate van nonchalance waarmee de auteur *Het Milieuhoudboekje* aanpakt, is waarschijnlijk het gevolg van zijn overtuiging dat alles evident is en eigenlijk weinig uitleg en onderzoek behoeft. In die zin lijkt het boek soms meer op een catalogus wijsheden uit de goeie ouwe tijd. Aan de andere kant heeft het werke echter de verdienste bepaalde vooroordelen te doorbreken, bijvoorbeeld wat betreft de teflon-pan (niet kankeravvekkend!) of de open haard (hout is meer luchtvervuilend dan steenkool).

Bovendien signaleert Vanhoutte de schadelijkheid van een aantal producten waarvan je dat op het eerste zicht niet zou vermoeden: frituurvet, typelinten, waterfilters en dampkappen. De nuttige informatie die *Het milieuhoudboekje* bevat zit dus verborgen in een bos van onaanwkeurigheden en simplismen. Het geheel wordt bovendien gepresenteerd in een grijze, onaantrekkelijke vormgeving met absoluut a-esthetische illustraties van Gal.

Pieter De Gryse

'Het Milieuhoudboekje' is een uitgave van Epo en telt 126 bladzijden wit papier. Verkrijgbaar in de boekhandel en in biologische specialzaken

(Foto Hielke Grootendorst)

